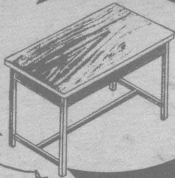
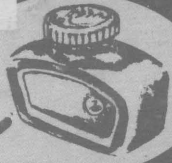
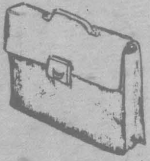

آب داد

ا

د

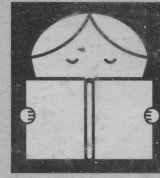
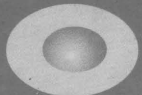
مکتب

نان

و

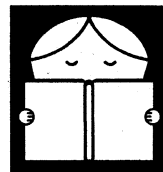
دری

صنف اول

Ketabton.com

بیفیر

تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان

دری

صنف اول

مؤلف : امان الله آذر

بیتیر

تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان

Formal Education Programme

Title : Dari Grade 1

Author : Assistant Prof. Amanullah Azar

Editor : Prof. Mohammad Rahim Elham

Illustrator : Rajab Ali Hunarkwah

Calligrapher : Mohammad Sediq Benoori

Publisher : G.T.Z-BEFARe

Production and Publication Section

First Edition : February 2001, Peshawar

No of Copies : 5, 000

پروگرام تعلیمات رسمی

نام کتاب : دری صنف اول

مؤلف : پوهنیار امان الله آذر

ادیتور : پوهاند دکتور محمد رحیم الهام

رسام : رجب علی هنر خواه

خطاط : محمد صدیق بنوری

ناشر : جی . تی . زید - بیفیر

بخش تألیف و نشرات

چاپ اول : دلو ۱۳۷۹ ، پشاور

تعداد : ۵ ، ۰۰۰

• طبع و نشر این کتاب بدون کسب اجازه کتبی از مؤسسه جی . تی . زید - بیفیر مجاز نیست .

• این کتاب با استفاده از رهنمای معلم تدریس میشود که در مجلد جدا چاپ شده است .

یاد آوری

مؤسسه جی . تی . زید - بیفیر^۱ آرزو دارد که تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان را به زبان دری نیز آغاز کند . این کتاب ، کتاب اول زبان دری برای همین مقصد است . پیش از تألیف این کتاب ، کتابهای سابقه^۲ درسی زبان دری - تا جایی که میسر بود - مطالعه و بررسی شد . از نتیجه این مطالعه آنچه برای تألیف کتاب حاضر مفید به نظر میرسید ، مستقیم یا غیر مستقیم استفاده شد . سر انجام کتاب در دو قسمت آماده شد .

الف - دوره آماده گی

ب - دوره الفبا

در دوره آماده گی ، که بیست و سه ساعت درسیست ، تدریس الفبا و شناخت حرفها مطرح نیست . در این مرحله شاگردان تنها با توضیحات در باره^۳ رسمها^۴ ، تشخیص صدا ها و تقسیم کلمه ها به هجاها سرو کار دارند . این مرحله شاگردان را به فکر کردن منظم ، دیدن منظم ، شنیدن منظم و سخن گفتن منظم کمک میکند . همچنان شاگردان را با کتاب و محیط درس آشنا میسازد و معلم را نیز در شناخت شاگردان کمک میکند . دوره الفبا از صفحه ۱۲ تا ۸۳ است . در این مرحله تدریس تمام حرفهای الفبا و الوگرافها^۵ و هموگرافهای^۶ بعضی از آنها شامل است . روی همرفته نحوه کار ، مشخصات و ممیزات دوره الفبا از این قرار است :

- اساس کار تدریس از آسان به مشکل و متکی بر روش آمیخته یا ترکیبیست . توضیح آن که تدریس به صورت قطع نه از جزء به کل و نه از کل به جزء ، بل که ترکیبی از هر دوست .
- تمام درسها مبتنی بر خصلت چند هجایی حرفها از یک طرف و خصلت الوگرافیک و هموگرافیک بعضی از آنها ، مانند [ی] ، [و] ، [ه] و [ا] از جانب دیگر نیز هست . از این لحاظ روش کار ما بر اساسات علمی و زیانشناسی متکیست . در گذشته بیشتر مؤلفان کتابهای درسی این خصایل الفبای دری را نادیده گرفته اند و شکلهای مختلف حرفها را به هنگام معرفی / تدریس در یک تژس آورده اند . به گونه مثال :

[ی - ی] ، [پای [یای ساکن] ، کتابی (یای معروف و نکره) سیر (به مفاهیم مختلف)
 [و] ، [دور (واو معروف) ، خواست (واو معدوله) ، جو (واو ساکن) ، روز
 [ه - ه] ، [هیل ، چاه (های ملفوظ) ، رنده (های غیر ملفوظ) و امثال اینها .

چنان که ملاحظه میشود آوردن شکلهای مختلف یک حرف در یک درس ذهن شاگرد را مغشوش و کار تدریس را دشوار میسازد . بنابر این ، روش کار ما در تألیف این کتاب - تا حد امکان - خلاف روش قدماست و از بسی جهات تازه گی دارد . توضیح آن که برای هر حرف و شکلهای متبادل و مشابه آن درس جدا ساخته شده و از یک جا کردن آنها در یک درس پرهیز شده است . البته این کار تنها به هنگام معرفی / تدریس حرف مورد نظر صورت گرفته است . در صفحات بعدی شکلهای متبادل و مشابه حرفها به تدریج یک جا شده اند .

۱ - اداره کمکهای تکنیکی المان - تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان

۲ - در این کتاب بنابر معاینه رسم انسان و دیگر زنده جانها وجود ندارد .

۳ - الوگراف : شکلهای متبادل حرف ، مثل ع ح ع

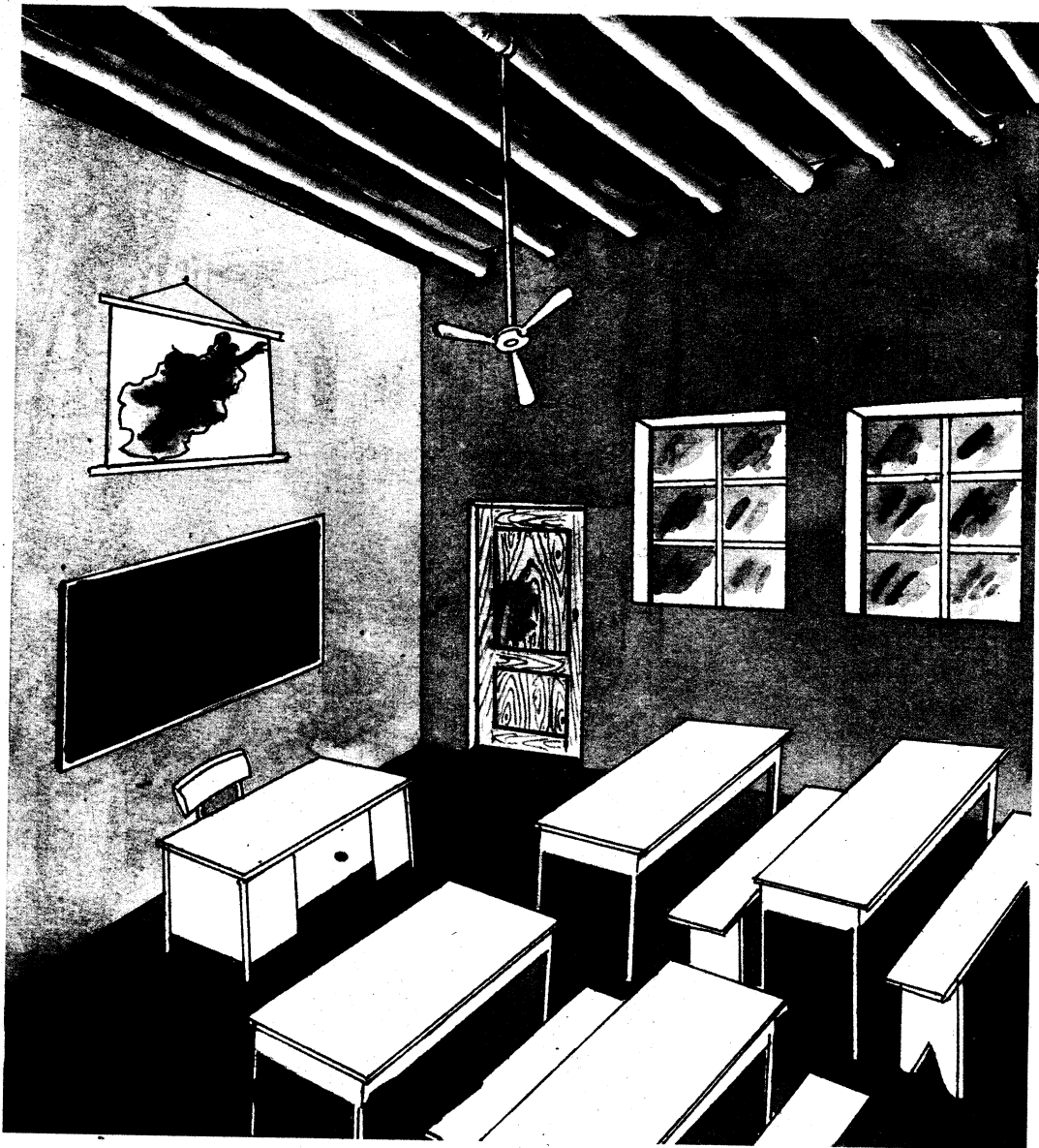
۴ - هموگراف / حرفهای مشابه : هر یک چندین صدا را افاده میکند ، مثل ی ، و ، ه

- متن تمام درسها (به استثنای درس اول) از یک طرف متضمن معرفی یکی از حرفهای الفباست از اوجانب دیگر ، متکی بر کلمه هایبست که یا تکراریند و یا حرفهای آنها قبلاً خوانده شده اند .
- مطابق به قاعده یی که در این کتاب وضع شده ، حرف نو در شروع کلمه کلیدی معرفی شده است ؛ اما برای بعض حرفها که کلمه متداول و مناسب یافت نشده ، ناچار آن حرف در وسط یا آخر کلمه کلیدی معرفی شده است ، مانند [ث] در کلمه جرثقیل ، های ملفوظ [ه] در کلمه چاه و غیر ملفوظ آن در کلمه [رنده] .
- کلمه کلیدی در کنار تصویر یا در زیر آن به خط درشت نوشته شده است .
- حرف نو در زیر کلمه کلیدی نوشته شده است .
- کلمه کلیدی و تصویر آن در کارتها نیز چاپ شده اند ، تا به حیث مواد ممد درسی به کار روند .
- در دوره الفبا حد اکثر کلمه های نو در هر درس از هفت بیشتر نیست . این کلمه ها پایبتر از تصویر به خط درشتتر نوشته شده اند .
- اگر چه در پایین هر صفحه مشق و تمرین سفارش داده شده است ، با ایض حال ، پس از هر دو درس یک درس به منظور مشق و تکرار بیشتر ساخته شده است . در این قسم تمرینها / درسها مزید بر تکرار درسهای گذشته ، بعض نکته های ساده املائی و دستوری هم مطرح شده است . باید گفت که هم در پایین هر صفحه و هم در صفحاتی که خاص برای تمرینند ، مشقها بسیار کوتاه و نمونه وارند ؛ مگر لازم است که به هنگام تدریس معلم به شاگردان هدایت بدهد تا مثل این قسم مشقها و تمرینها بر تخته یا کتابچه های خود بیشتر کار کنند .
- این کتاب با استفاده از رهنمای معلم تدریس میشود که در مجلد جدا چاپ شده است . در رهنمای معلم روش تدریس تمام درسها مفصل یا مختصر بیان شده است . اگر این کتاب آن سان که شایسته است تدریس شود ، در ختم آن شاگردان خواهند توانست نام خود و همصنفان خود را بنویسند ؛ جمله های ساده بنویسند ؛ عنوانهای کلان و کوچک روزنامه ها و جمله های ساده را بخوانند .
- شایسته یاد آوربست که نگارنده در تألیف این کتاب از مشوره ها و رهنماییهای جناب پوهاند دکتور محمد رحیم الهام ، آمر شعبه تألیف و نشرات این مؤسسه ، همواره مستفید بوده است . ایشان تمام اوراق پیشنویس کتاب را با دقت مطالعه و تصحیح کرده اند که بدین وسیله از آن استاد گرامی تشکر میشود . نیز از آقایان رجب علی هنر خواه رسام و محمدصدیق بنوری خطاط مؤسسه تشکر میشود که رسامی ، خطاطی و صفحه آرایی کتاب را به وجه احسن انجام دادند .
- در اخیر باید گفت با همه سعی و تلاشی که در تهیه و تألیف این کتاب صورت گرفته ، باز هم ممکن است که کمبودها یا کاستیهایی در آن راه یافته باشد . بنابراین ، نگارنده از مریبان و صاحب نظرانی که کتاب را ملاحظه و مطالعه یا تدریس میکنند ، متمنیست که نا رساییها و کاستیها را با نظریات و پیشنهادهای اصلاحی خویش کتباً به اداره بیفیر بفرستند تا در چاپهای آینده در نظر گرفته شود .

پوهنیار امان الله آذر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در رسم کدام چیزها دیده میشوند؟ در باره هر چیز بحث شود:

مشق شود:

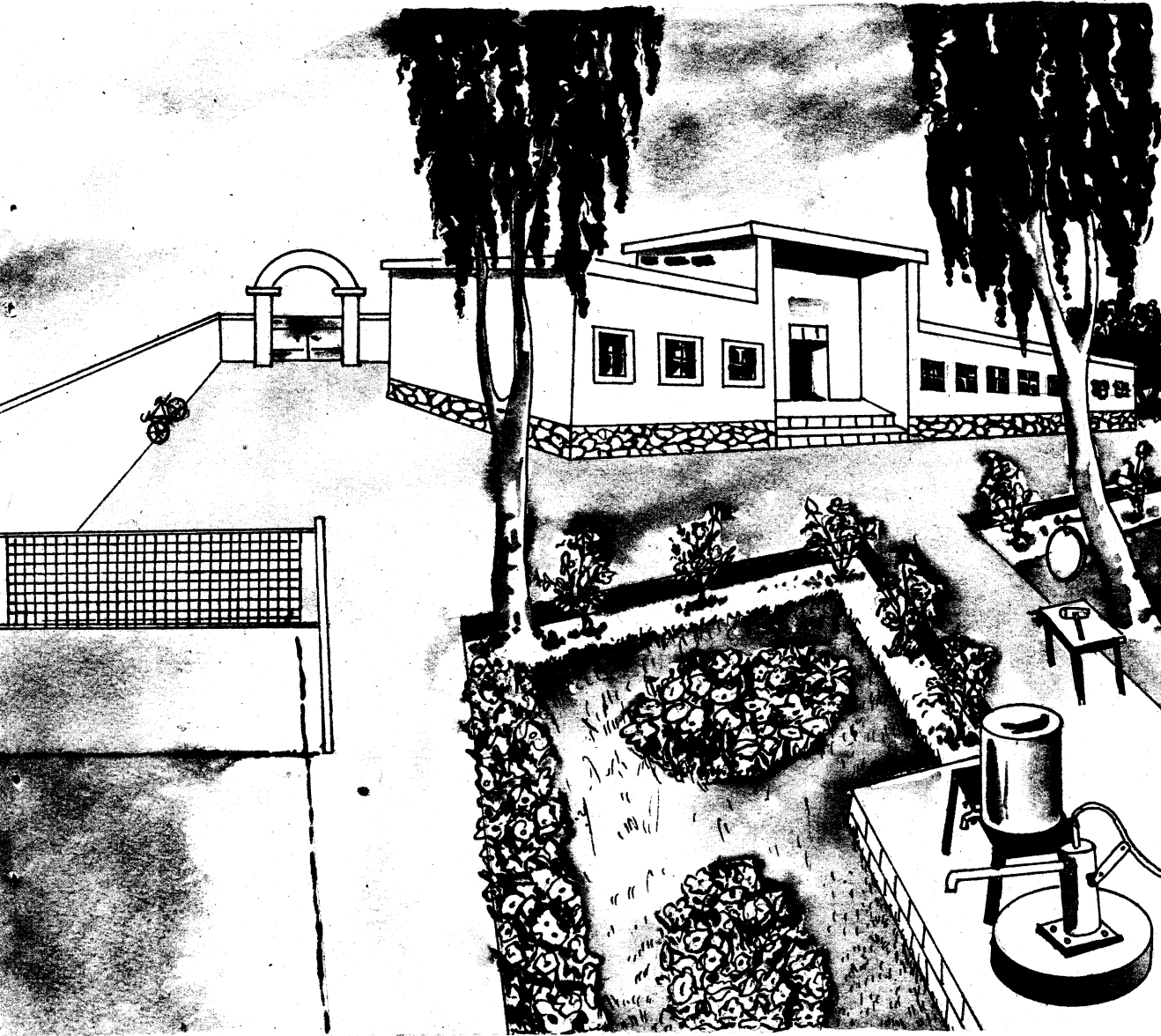
.....

_____

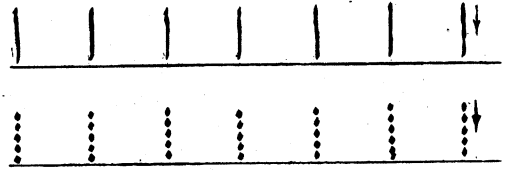
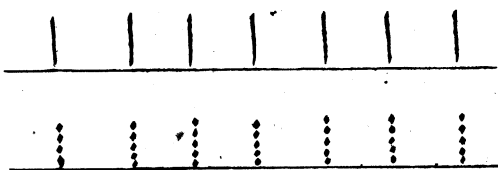
.....

_____

در رسم کدام چیزها دیده میشوند؟ در باره هر چیز بحث شود:

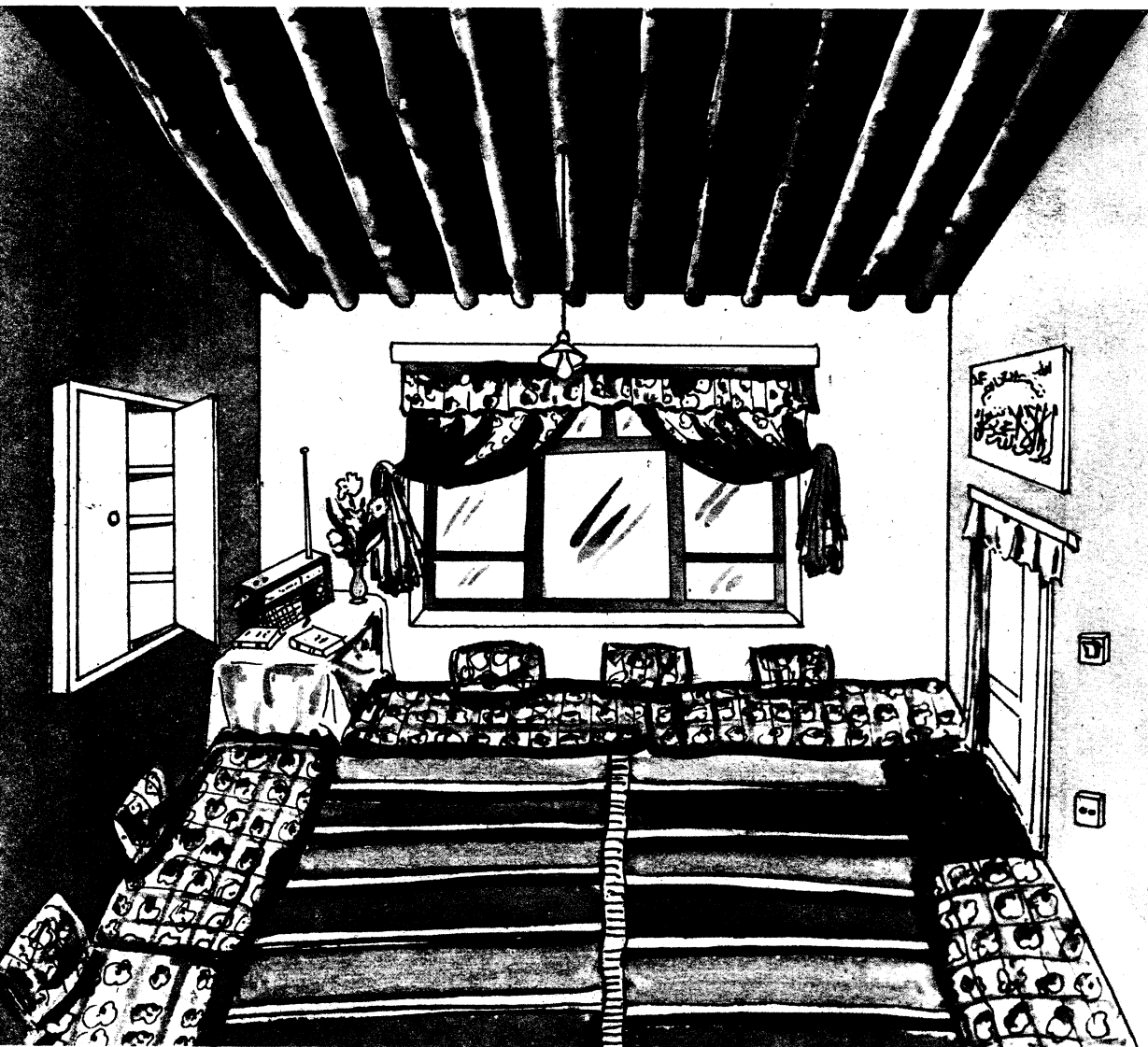

روی نقطه ها از بالا به پایین خط کشیده شود:

این تصویر چیست؟ چیزهایی که در آن دیده میشوند به چی کار می آیند؟

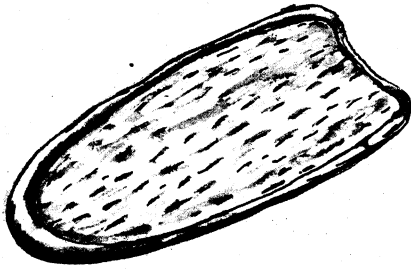

مشق شود :

/// // // // // // // // //

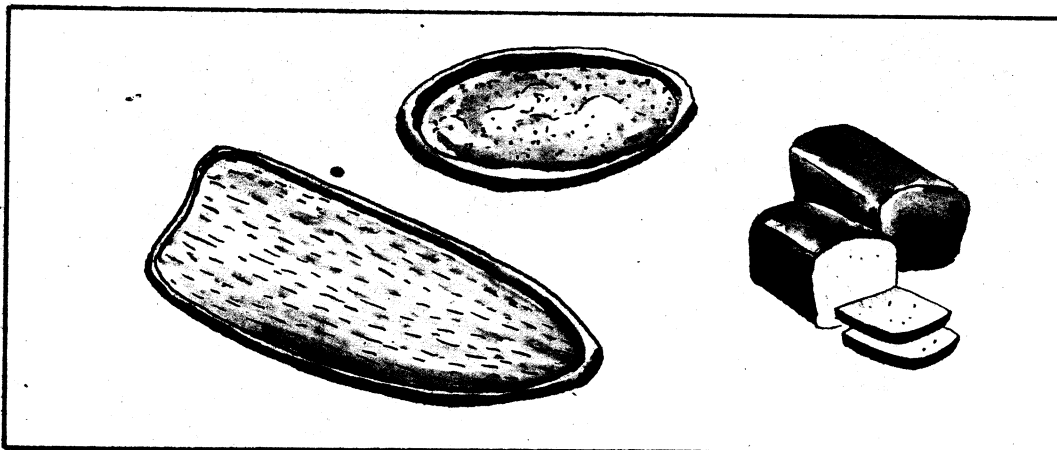
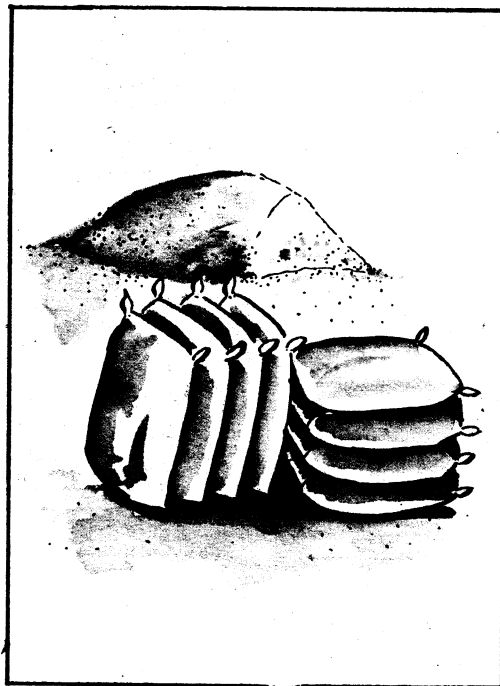
در باره مفهوم رسمها سوال شود . معلم
شاگردان را در پاسخ گفتن کمک کند :

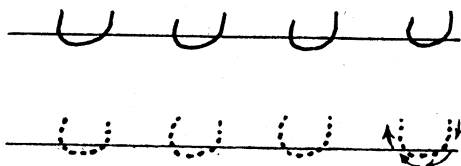
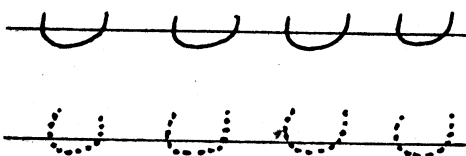
مشق شود :

Two sets of horizontal lines for writing practice, each consisting of a top line, a middle line, and a bottom line. The lines are slightly slanted to the right.

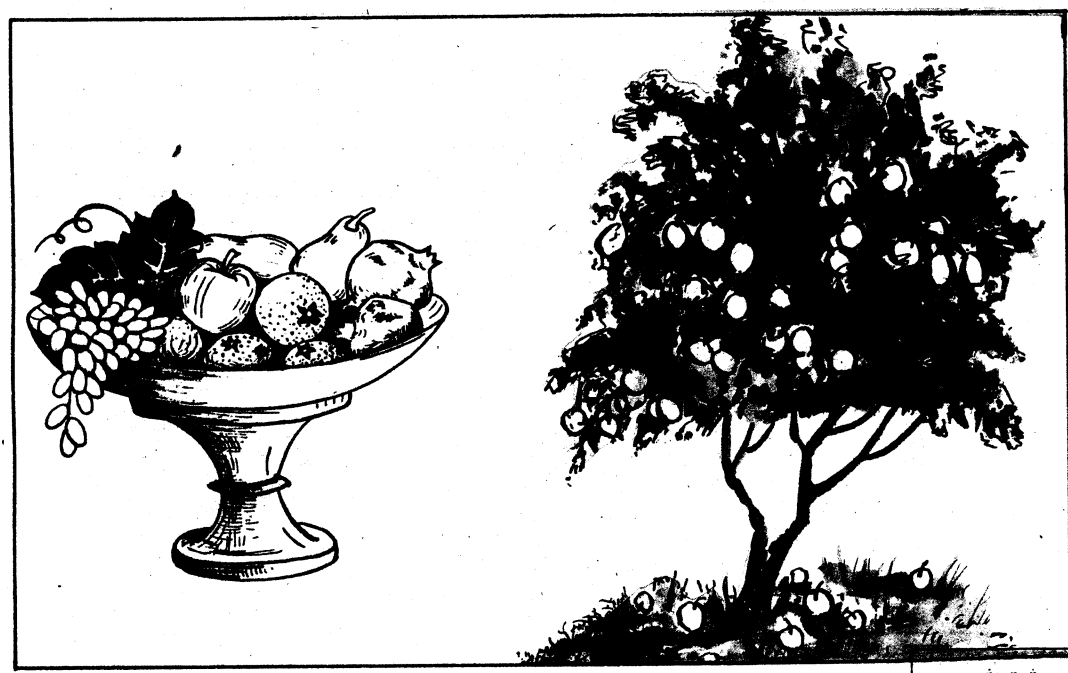
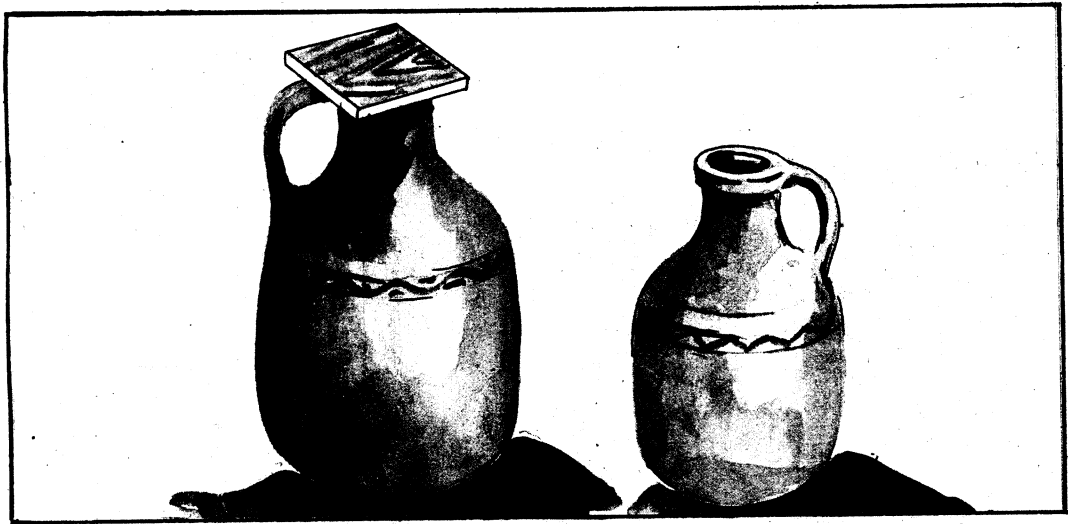
در بارهٔ رسمها بحث شود؟ گفته شود که با رسمهای صفحهٔ گذشته چی ربط دارند:

مشق شود:

در بارهٔ رسمها بحث شود :

مشق شود :

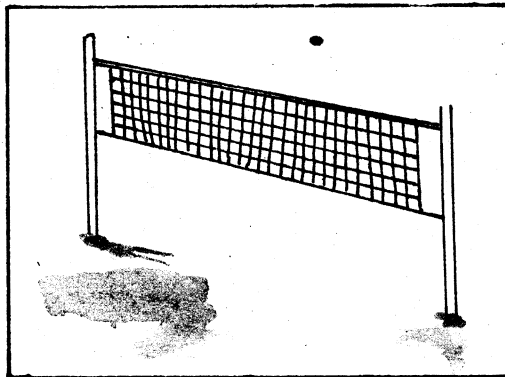
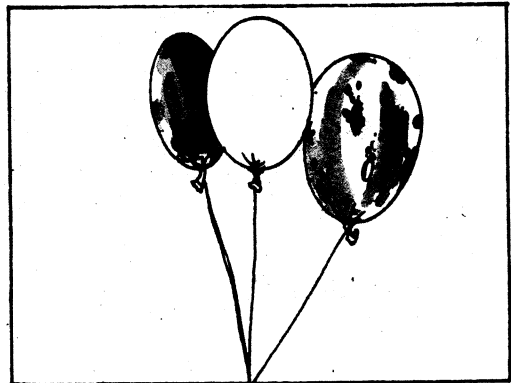
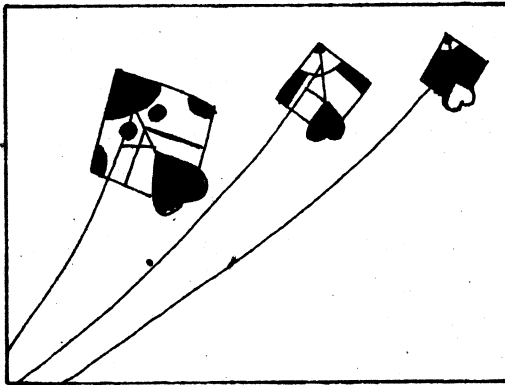
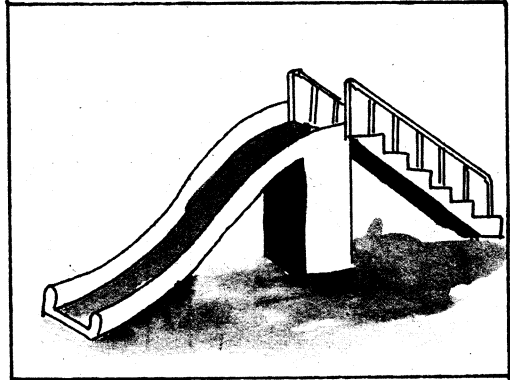
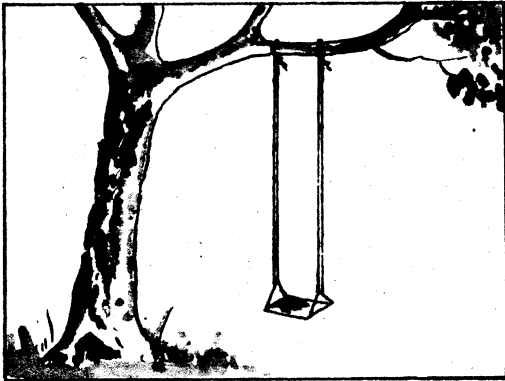
ر ر ر ر ر ر ر ر

ر ر ر ر ر ر ر ر

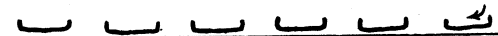
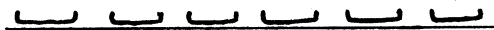
ر ر ر ر ر ر ر ر

ر ر ر ر ر ر ر ر

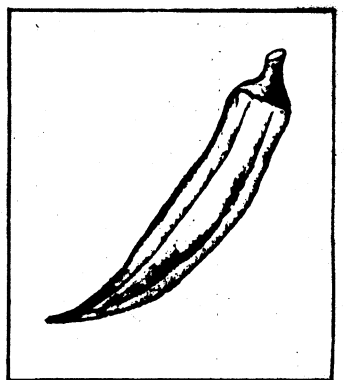
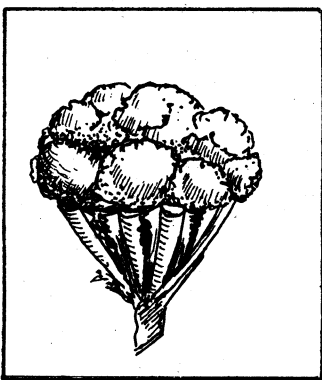
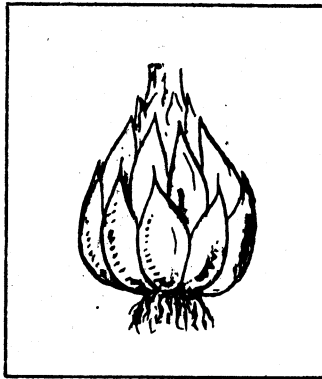
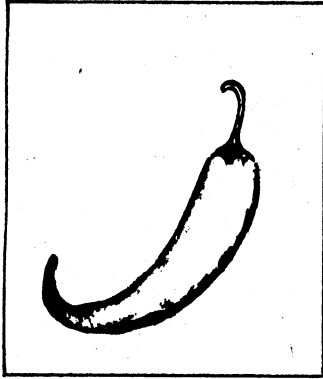
نامهای رسمها گفته شوند؛ در باره آنها بحث شود:

مشق شود:

نام هر رسم گفته شود ؛ در باره هر کدام معلومات داده شود ؛ هر کلمه به کمک معلم به هجاها تقسیم شود :

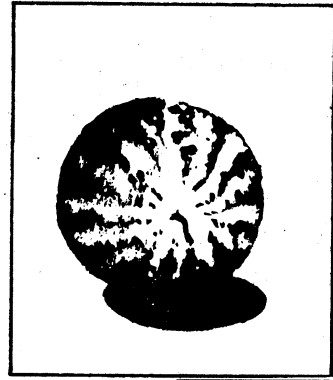
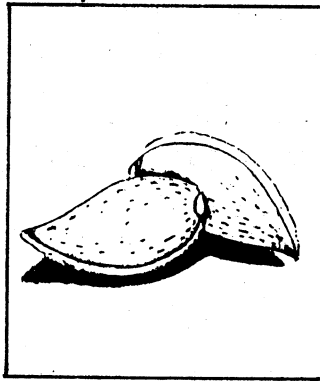
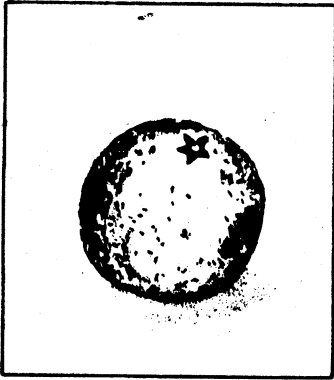
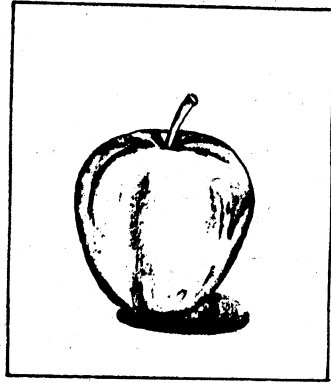
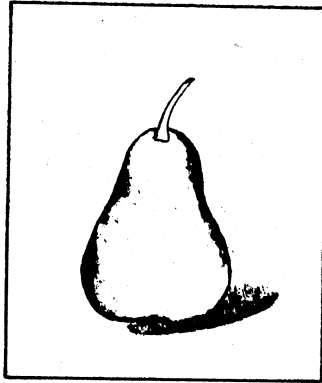
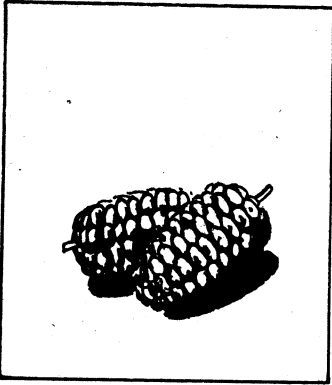

مشق شود :

و و و و و و و

و و و و و و و

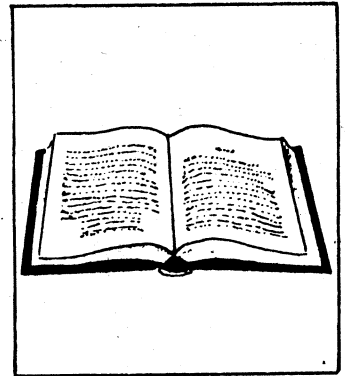
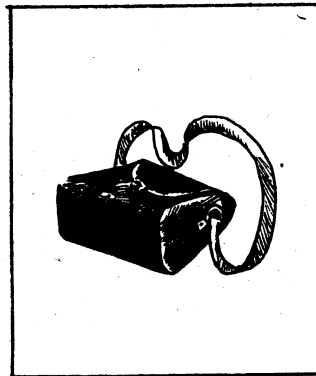
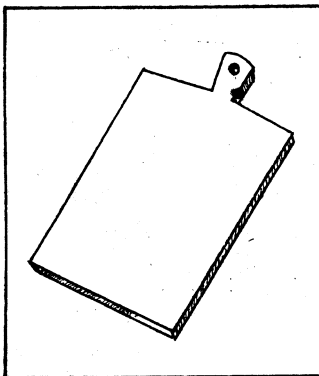
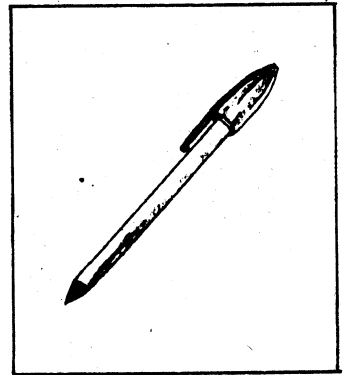
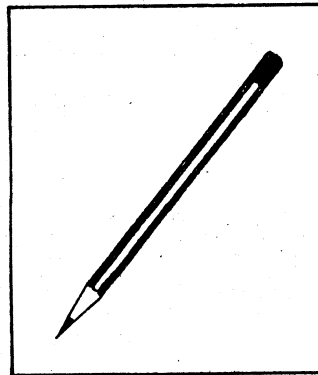
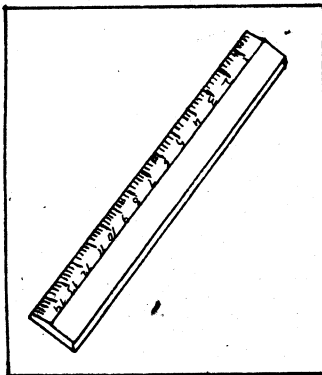
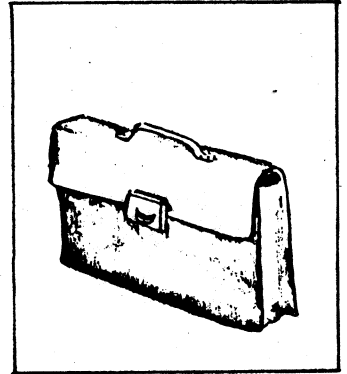
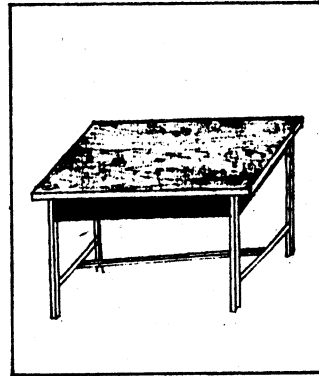
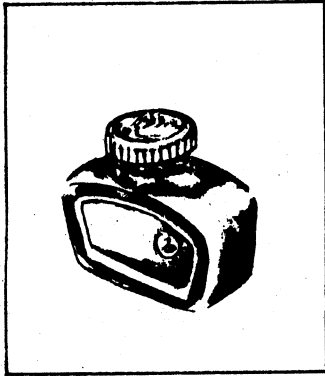
نام هر میوه و طریقهٔ صحی خوردن آن گفته شود :

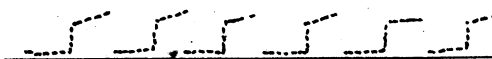
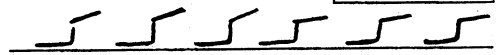
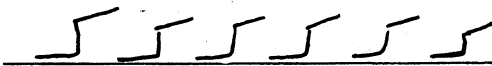
مشق شود :

o o o o o o o o   o o o o o o o o

نام هر رسم گفته شود؛ از هر کدام چی کار گرفته میشود؟

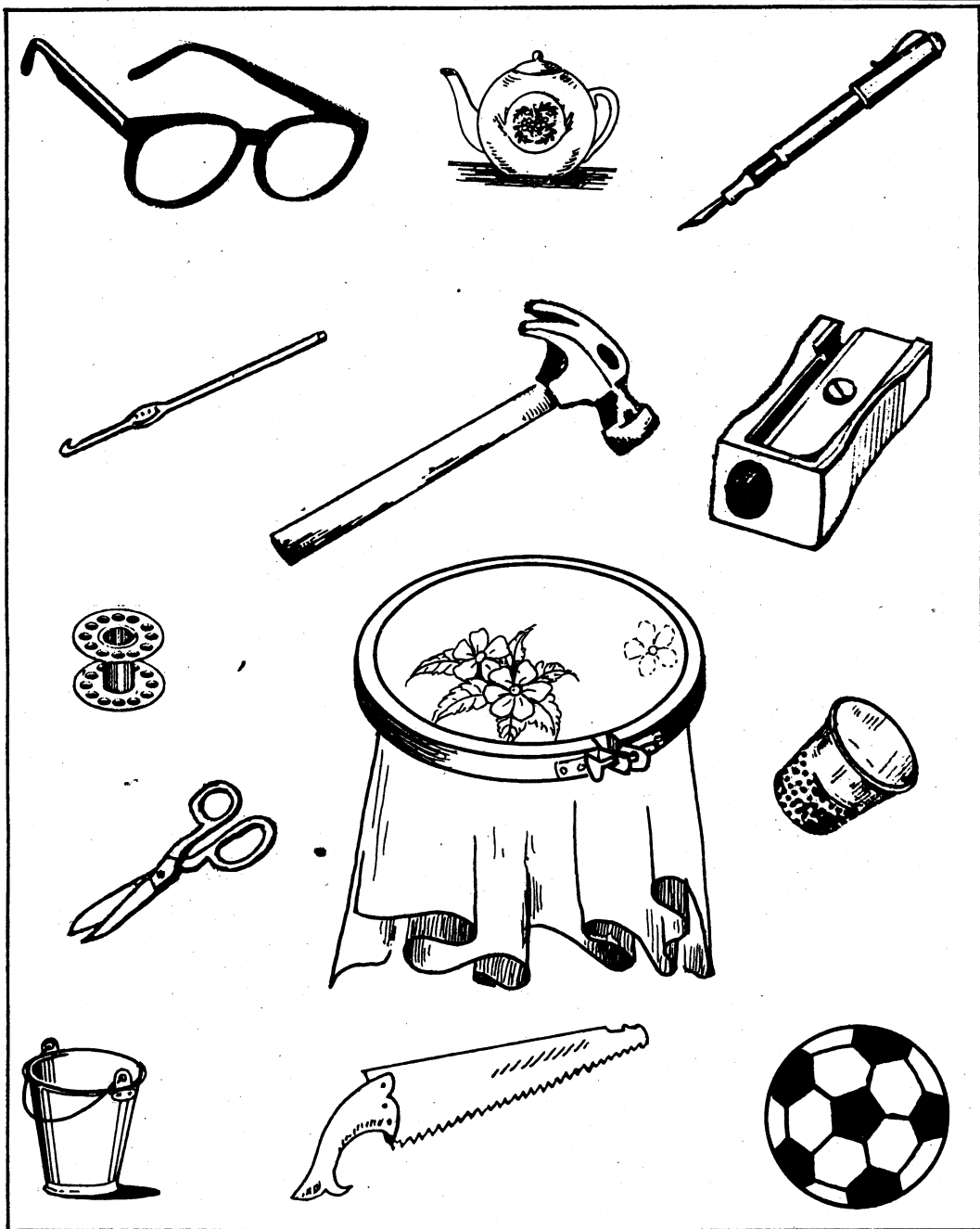

مشق شود :

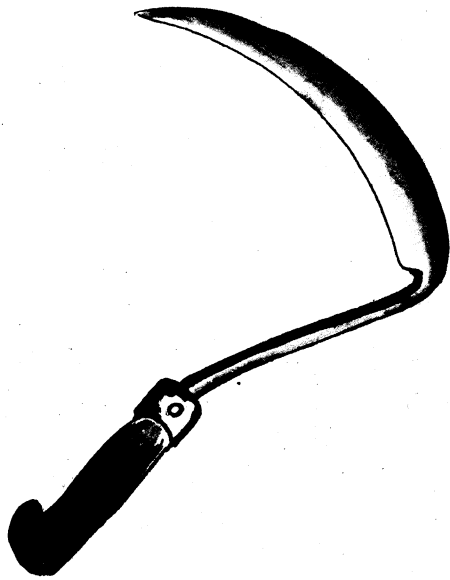

نام هر رسم گفته شود ؛ از هر کدام چی کار گرفته میشود ؟

_____

نام رسم گفته شود :

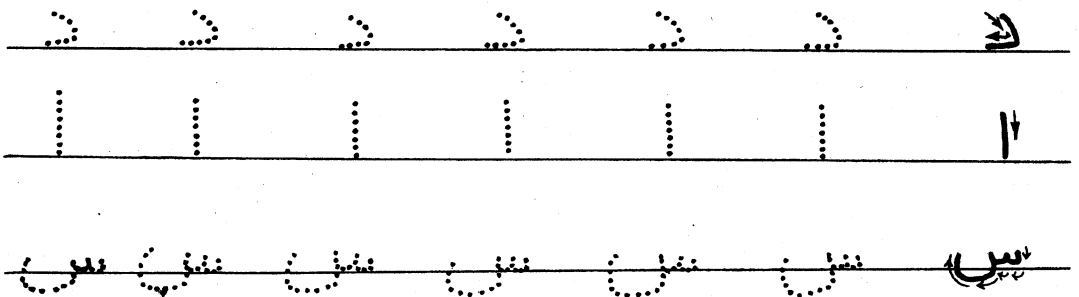

داس
داس داس

حرفها جدا جدا تلفظ شوند :

د ا س

مشق شود :

نام رسم گفته شود :

د ا ش
د ا ش

حرفها جدا جدا تلفظ شوند :

د ا ش

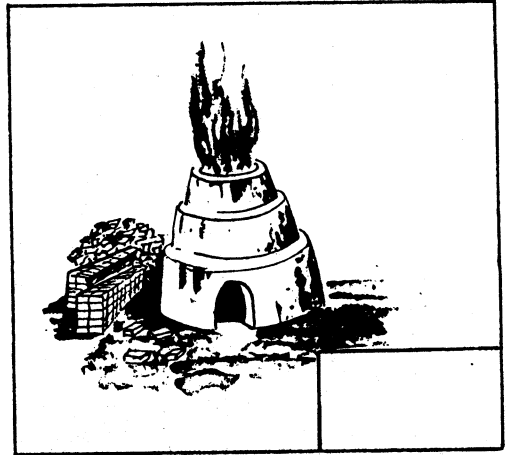
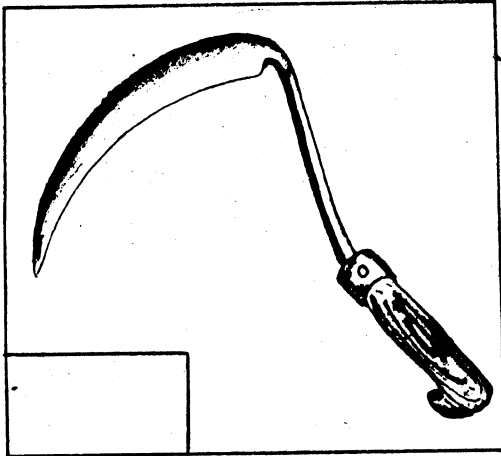
مشق شود :

د

ا

ش

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود :

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

دادا

داد

داس

دانش

داس داد .

دادا داس داد .

مشق شود :

دانش

داس

نام رسم گفته شود؟ حرف [و] تلفظ شود:

دوا
و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

دادا

داد

دوا

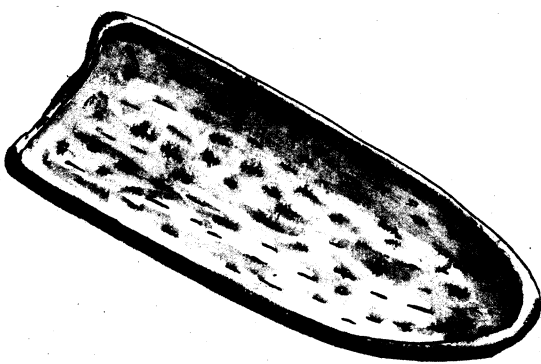
دوا داد .

دادا دوا داد .

مشق شود:

دوا داد .

نام رسم گفته شود ؟ حرف [ن / ز] تلفظ شود :

نان

ن ن

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

نداد

نانوا

داد

دوا

دادا نان داد .

دادا نان نداد .

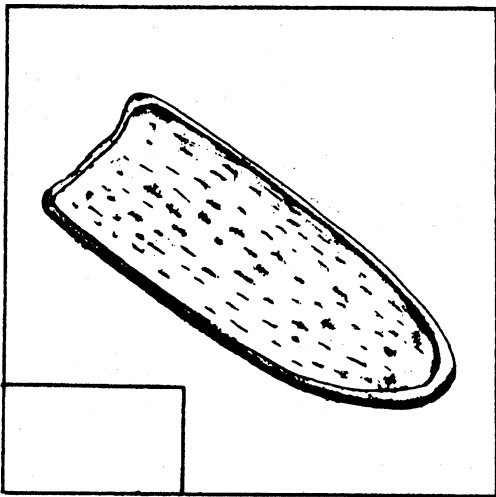
نانوا نان داد .

مشق شود :

نان

نانوا

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود :

از حرفها کلمه ساخته شود :

ذداد

ذانوا

ذان

جمله ها خوانده شوند ؟ جمله آخر تکمیل شود :

دادا داس داد .

دادا دوا داد .

دادا نان _____ .

نام رسم گفته شود؛ حرف [ر] تلفظ شود:

رواش

ر

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

نداد

ندارد

دارد

رواش

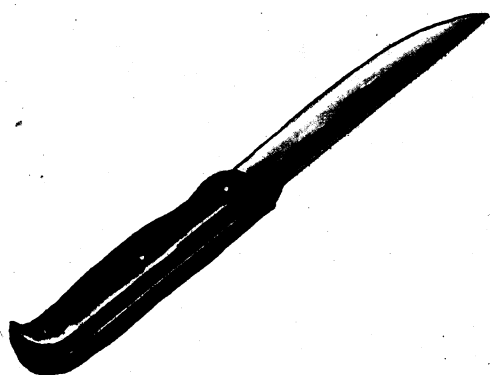
دادا رواش دارد .
نانوا رواش ندارد .
نانوا دوا نداد .

مشق شود:

دادا رواش دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ک/ک] تلفظ شود:

کارد
ک ک

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

کار کا کا دارد کارد را

کا کا کارد دارد .

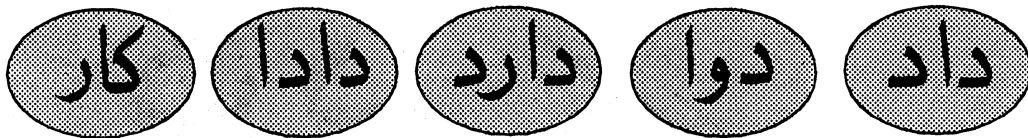
کا کا دادا را کارد داد .

کا کا کارد را کار دارد .

مشق شود:

کا کا کارد دارد .

جمله ها با کلمه های مناسب تکمیل شوند :

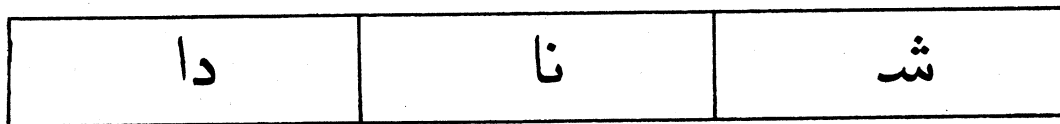
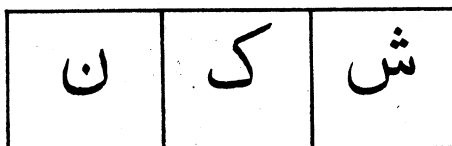

_____ داش دارد .

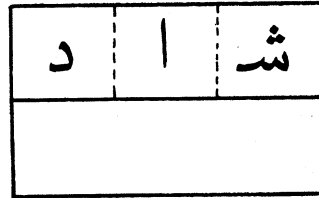
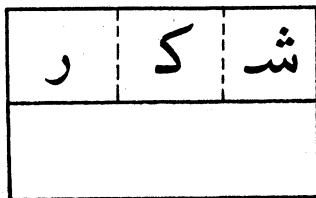
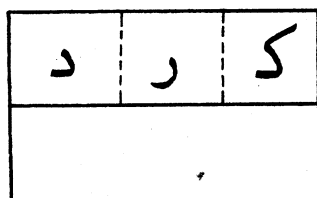
_____ کا کا ندارد .

_____ دادا کا کا را دوا _____ .

از هجا ها به کمک حرفها کلمه ساخته شود :

از حرفها کلمه ساخته شود :

نام رسم گفته شود؟ حرف [ت/ت] تلفظ شود:

تاک

ت ت

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

تا

شش

شانند

داشت

کاکا تاک داشت .

کاکا تاک شانند .

کاکا شش تا تاک شانند .

مشق شود:

کاکا تاک داشت .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ج / ج] تلفظ شود:

جک

ج ج

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

نداشت

تاج

جواد

جک

جواد جک داشت .

تاج جک نداشت .

جواد تاج را جک داد .

مشق شود:

جواد جک داشت .

جایهای خالی کلمه ها با حرفهای داخل چوکات پر شوند . به نمونه توجه شود :

ج ج

ت ت

جان	ان
	نار
	وان
	روا

ستار	سار
	ار
	دس
	دشت

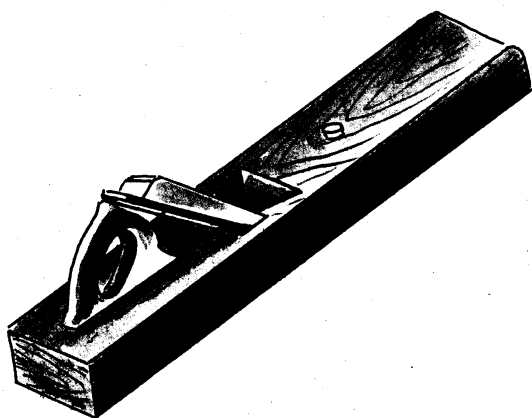
کلمه ها خوانده و نوشته شوند :

دشت	دست	ستار	تار
رواج	جوان	نجار	جان

جمله ها خوانده شوند :

- تاج تار در دست دارد .
- نجار کار کرد .
- تاج در دشت کار داشت .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ه/هـ] تلفظ شود:

رنده

ه ه

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

دسته

دست

نچار

رنده

نچار رنده دارد .

نچار رنده در دست دارد .

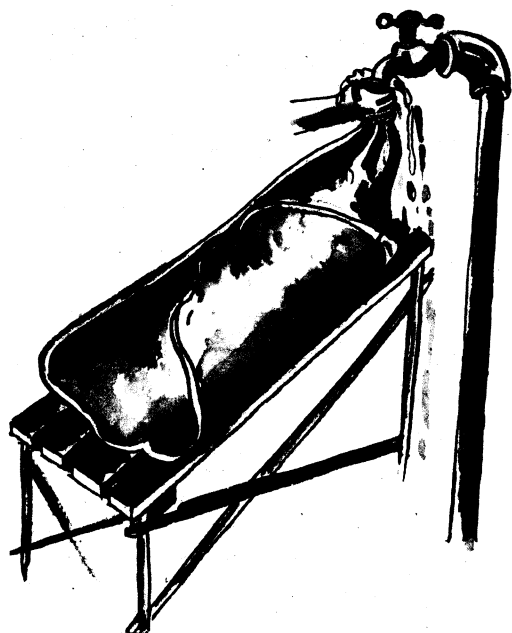
نچار رنده کار دارد .

رنده دسته دارد .

مشق شود:

رنده دسته دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [م / م] تلفظ شود:

مشک

م م

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

ماما

دارم

من

مشک

من مشک دارم .

ماما مشک داشت .

ماما دادا را مشک داد .

دادا مشک را کار دارد .

مشق شود:

ماما مشک دارد .

خانه های خالی با کلمه های مناسب پر شوند . به نمونه توجه شود :

نان	کارد	جواد	ماما	داشت	داس
جک	من	رواش	نچار	کار	ندارد

ک	م	ج	د
			داس

حرفهای نخستین کلمه ها به یکی از حرفهای داخل چوکات تبدیل شوند . به نمونه توجه شود :

د	ک	ر	م	ج	ن
---	---	---	---	---	---

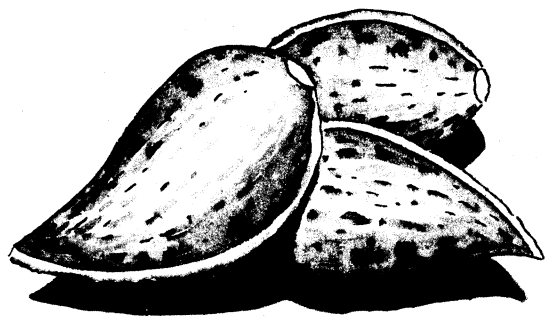
رنده داشت کار دام

--	--	--	--

حرفهایی که خوانده شده اند ، نوشته شوند :

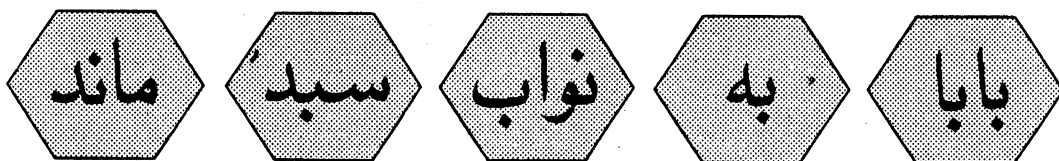
نام رسم گفته شود ؟ حرف [ب / پ] تلفظ شود :

بادام

ب پ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

بابا بادام دارد .
بابا به نواب بادام داد .
نواب بادام را در سبذ ماند .

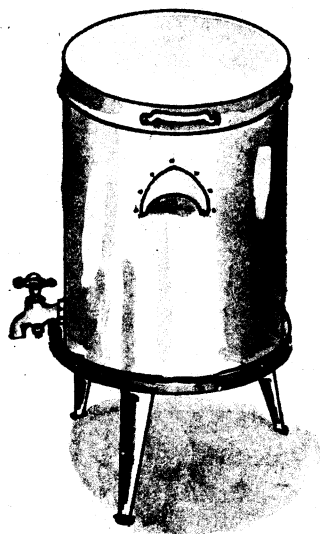
از هجاها کلمه ساخته شود :

مان	ده

واب	ت

به	با

نام رسم گفته شود؛ حرف [آ] تلفظ شود:

آبدان

آ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

آن

آمد

آدم

آب

آدم آمد .

آن آدم آبدان دارد .

آبدان آب دارد .

آن آبدان آب دارد .

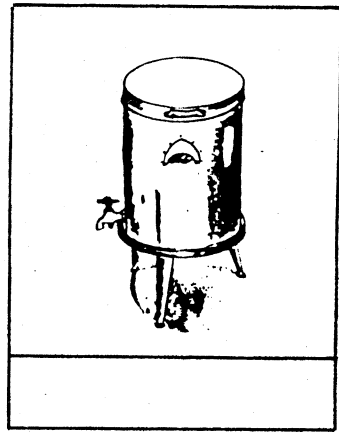
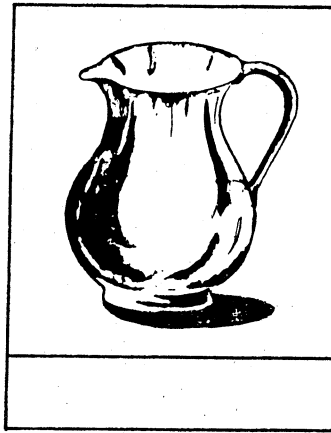
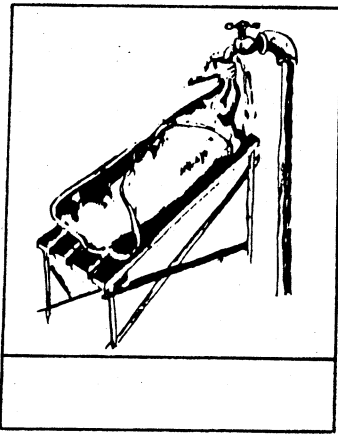
مشق شود:

آبدان آب دارد .

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود :

از حرفها کلمه ساخته شود :

آ ر د

ب س ت ه

م ا ش

آ ش

کلمه های داخل چوکات در جایهای خالی جمله ها به کار برده شوند . به نمونه توجه شود :

رنده
آب
نان

آبدان _____ آب _____ دارد .

مشک _____ دارد .

جک _____ دارد .

نجار _____ دارد .

نانوا _____ دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ز] تلفظ شود:

زردک
ز

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

مزه

بازکاکا

زمان

زردک

زمان زردک کاشت .

زمان زردک را آب داد .

زمان به بازکاکا زردک داد .

زردک مزه دارد .

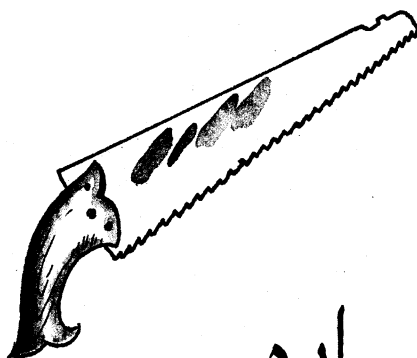
مشق شود:

زمان زردک کاشت

نامهای رسماً گفته شوند ؟ حرف [ا] تلفظ شود :

انار

اره

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

اکبر

است

از

اره

انار

آن انار است .

آن اره است .

انار از اکبر است .

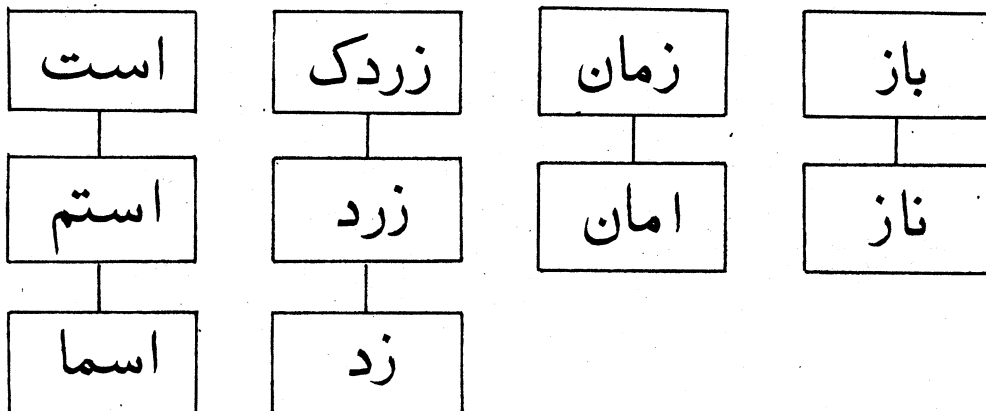
اره از نجار است .

کلمه ها در جمله به کار برده شوند :

_____ انار

_____ است

توجه شود که با تغییر دادن، کم کردن یا زیاد کردن حرفها از یک کلمه، کلمه دیگر ساخته شده است:

جمله ها خوانده و نوشته شوند:

- ناز به آب دست زد .
- من نجار استم .
- اسما کار کرد .

جمله های پایین با استفاده از جمله های بالا تکمیل شوند:

- ناز به آب دست _____ .
- من نجار _____ .
- _____ کار کرد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [گ / گ] تلفظ شود :

گندم

گ گ

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

اکبر گندم کاشت .
اکبر گندم را آب داد .
اکبر گندم را آرد کرد .
اکبر آرد را به نانوا داد :

حرف [گ] در آخر هجا ها چسبانده شود و از آنها کلمه های نو ساخته شود . به نمونه توجه شود :

سگ	س گ
	سنگ
	رنگ

نام رسم گفته شود؛ حرف [و] تلفظ شود:

اونگ و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

آورد

سرور

اونگ

سرور اونگ آورد .

سرور اونگ را به اسما داد .

اسما اونگ را کار دارد .

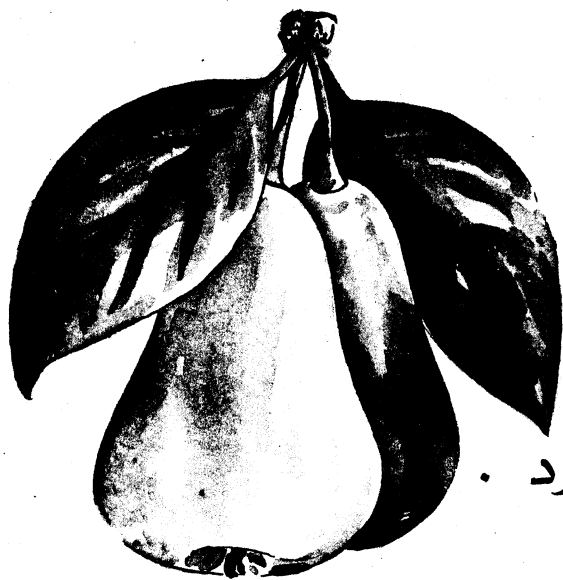
مشق شود:

سرور اونگ آورد .

* اونگ تلفظ عامیانه هاون است .

جمله‌ها خوانده و نوشته شوند:

ناکِ مزه‌دار

- سرور ناک آورد .
- سرور ناکِ مزه‌دار آورد .
- آبدان آب دارد .
- من آبِ آبدان را کار دارم .
- نانوا تواب نام دارد .
- توابِ نانوا نان دارد .

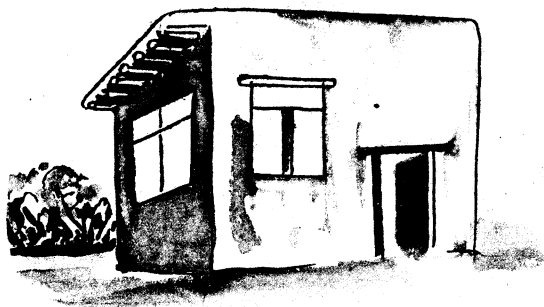
عبارتها خوانده و نوشته شوند:

سبذِ بادام	جکِ آب	مشکِ آب	توابِ نانوا
------------	--------	---------	-------------

مثل عبارتهای بالا چند عبارت دیگر ساخته / نوشته شود:

--	--	--	--

نام رسم گفته شود؟ حرف [خ/خ] تلفظ شود:

خانه

خ خ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

دروازه

ساخت

تخته

اختر

اختر خانه ساخت .

اختر دروازه ساخت .

اختر دروازه را از تخته ساخت .

اختر خانه دارد .

از حرفها کلمه ساخته شود:

خ	ا	ش

س	خ	ت

خ	ا	ر

نام رسم گفته شود؟ حرف [و] تلفظ شود:

کوزه و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

سر

انداخت

نشست

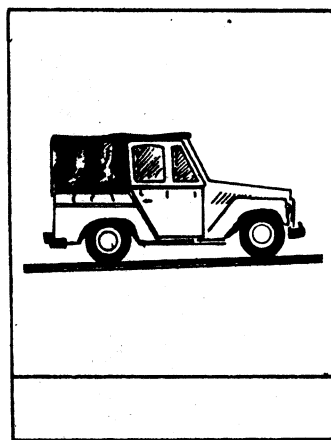
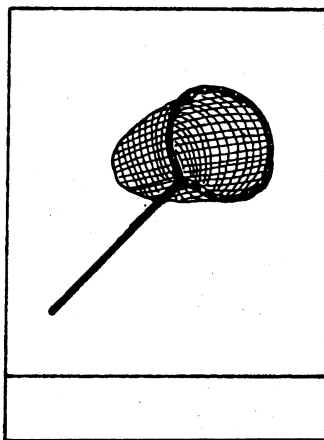
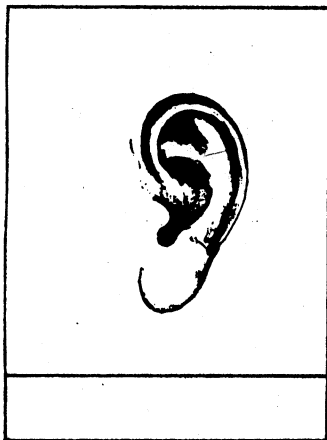
نازو

نازو کوزه را نشست . در کوزه آب
انداخت . نازو سرکوزه را بسته کرد . نازو
کوزه را در خانه ماند .

مشق شود:

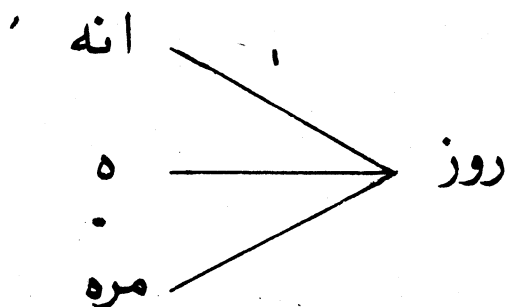
نازو کوزه را نشست

نامهای رسمها از چوکات پایین پیدا و در زیر آنها نوشته شوند :

موتر	کوزه	گوش	شاخ	تور
------	------	-----	-----	-----

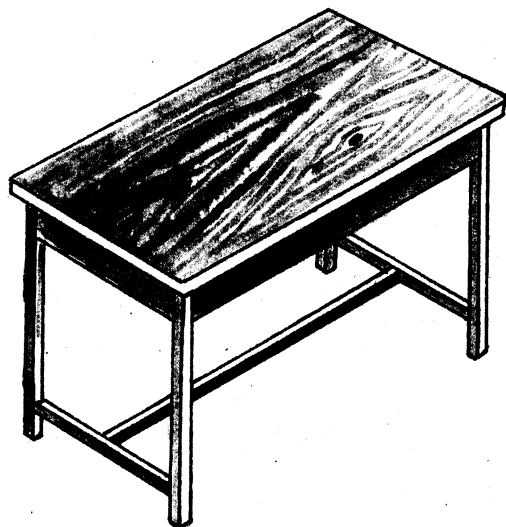
با افزودن اجزای دیگر بر کلمه [روز] ، کلمه های نو ساخته شود :

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

- روز روشن است .
- نازو کار روزمره را کرد .
- نازو روزه دارد .
- نازو روزانه کار دارد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ی] تلفظ شود :

میز

ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

دوست

میزند

میخ

میکند

میسازد

نجار میز میسازد .

نجار میز را از تخته میسازد .

نجار تخته را اره میکند .

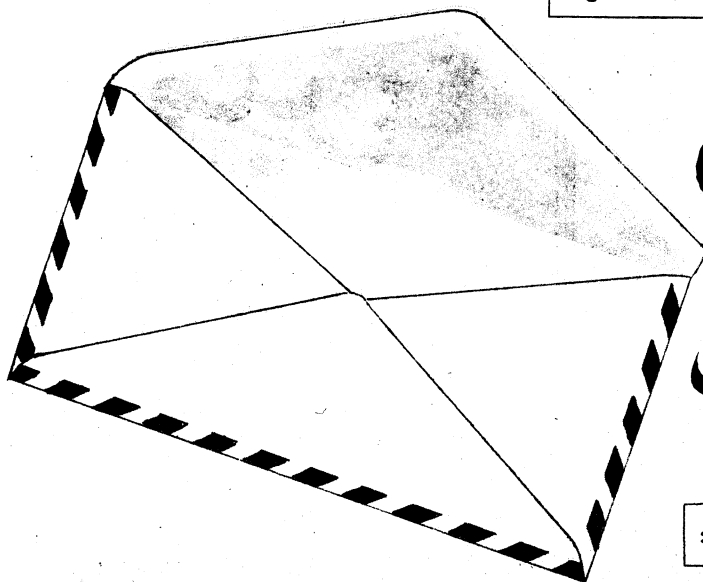
نجار تخته را میخ میزند .

نجار کار کردن را دوست دارد .

مشق شود :

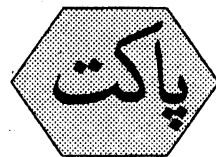
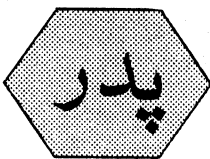
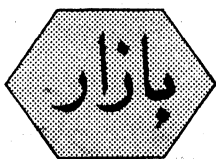
نجار میز میسازد

نام رسم گفته شود ؛ حرف [پ / پ] تلفظ شود :

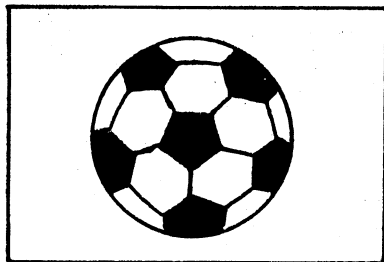
پاکت
پ پ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

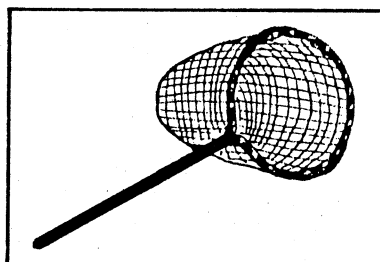

پدر نازو از بازار پاکت آورد . پاکت را
به نازو داد . نازو پاکت را کار دارد .

به کمک کلمه تکراری [تور] و رسم توپ کلمه [توپ] خوانده شود :

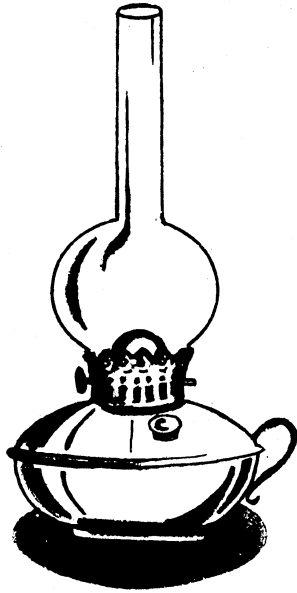

توپ

تور

نام رسم گفته شود ؟ حرف [ل / ل] تلفظ شود :

لمپه
ل ل

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

روشن

کمال

پلته

تیل

لمپه تیل و پلته نداشت . کمال تیل
و پلته آورد . کمال در لمپه تیل انداخت .
کمال لمپه را روشن کرد .

املا گفته شود :

کمال لمپه را روشن کرد .

حرفهای [ل] و [ا] ترکیب شوند و کلمه [لالا] ساخته شود. سپس، هجای [لا] با هجاهای [کا] و [با] ترکیب شود و کلمه های [کالا] و [بالا] ساخته شود / نوشته شود:

لا	با	لا	کا	لا	لا	ا	ل
بالا	کالا	لالا				لا	

با افزودن حرف [ل] در آخر هجاها کلمه های نو ساخته شود. به نمونه توجه شود:

	با		شا		ما	دا	ل
						دال	

جمله ها خوانده شوند:

لالا دال آورد .

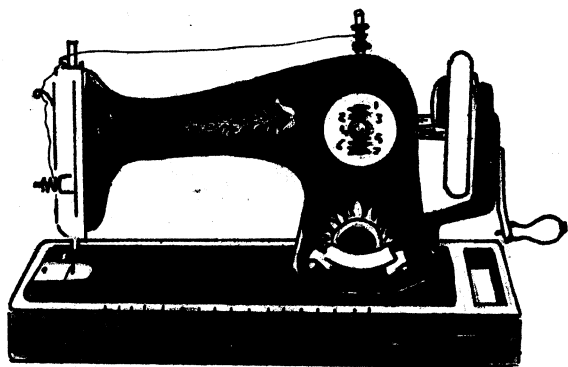
لالا کالا آورد .

لالا مال خانه را دوست دارد .

نازو شال زرد دارد .

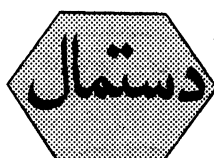
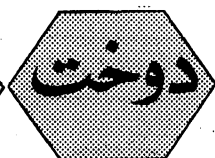
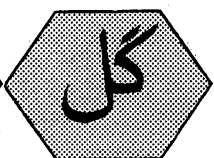
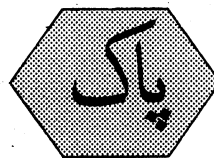
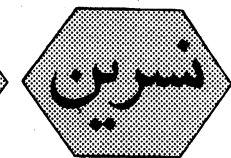
نام رسم گفته شود ؟ حرف [ی] تلفظ شود :

ماشین

ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

نسرین ماشین را پاک کرد . نسرین ، با ماشین

کالا دوخت . نسرین دستمال نازو را دوخت .

نسرین در دستمال نازو گل دوخت .

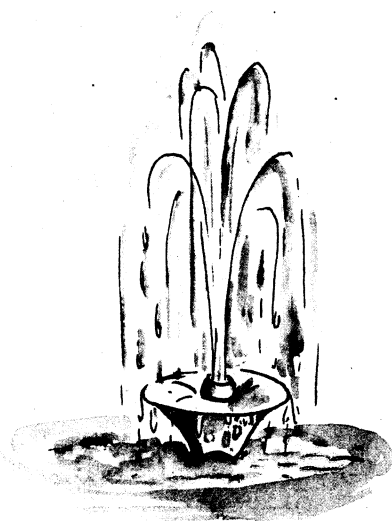
به ترکیب کلمه ها توجه شود . معلم توضیحات بدهد :

دست	گل
دسته پاک	گله دار
دستپاک	گله دار

دستپاک گله دار

دستمال گله دار

نام رسم گفته شود؟ حرف [ف / ف] تلفظ شود:

فواره

ف ف

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

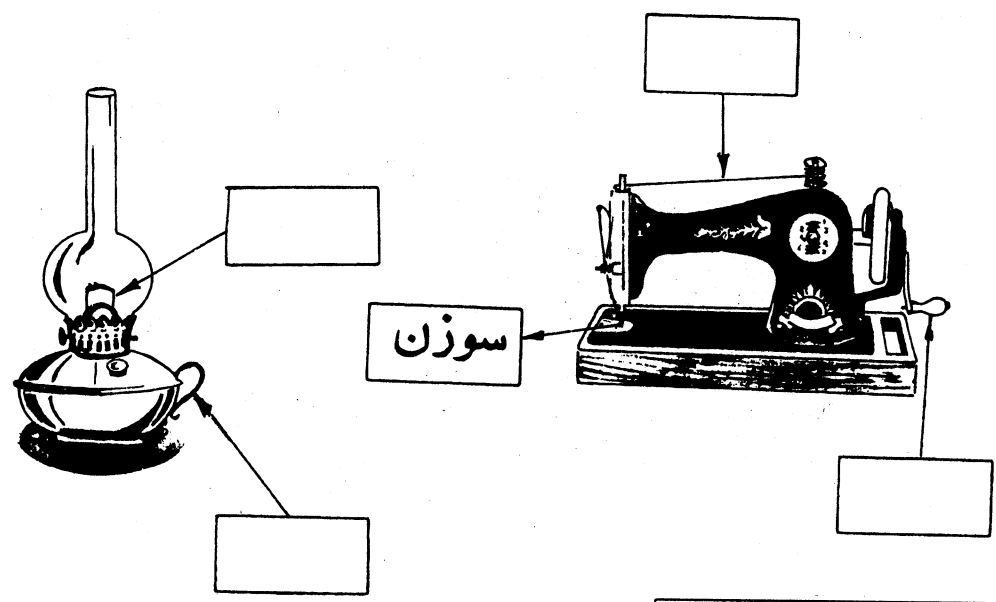
دیدن رفت اشرف نل تماشا

نازو به دیدن فواره رفت . اشرف نل
فواره را باز کرد . از فواره آب آمد .
نازو فواره را تماشا کرد .

مشق شود:

اشرف نل فواره را باز کرد .

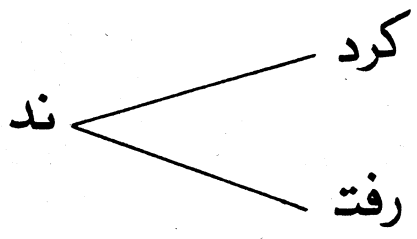
نامهای اجزای رسمها نوشته شوند. به نمونه توجه شود :

سوزن

به ترکیب کلمه ها توجه شود :

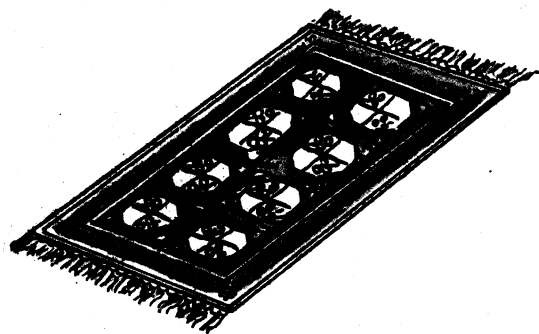
رفتند	کردند
-------	-------

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

نسرین ماشین را پاک کرد .
 نسرین و نازو ماشین را پاک کردند .
 نازو و اشرف به دیدن فواره رفتند .

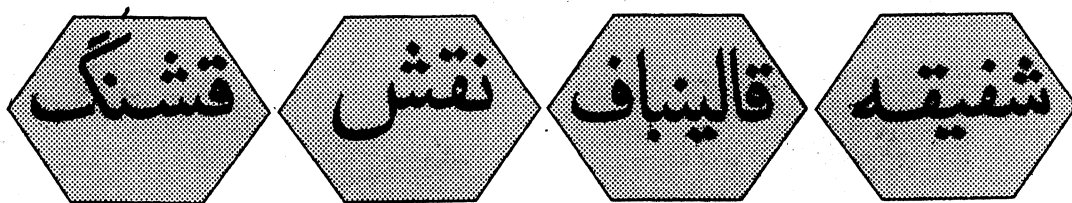
نام رسم گفته شود؟ حرف [ق/ق] تلفظ شود:

قالین

ق ق

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

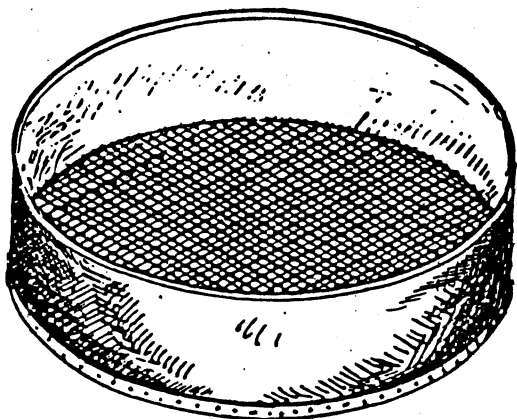

شفیقه قالینباف است . شفیه در قالین
گل و نقش انداخت . گل و نقش قالین
را قشنگ ساخت .

مشق شود:

شفیق پدر شفیه است .

نام رسم گفته شود؟ حرف [غـغـغ ع] تلفظ شود:

غلبیل

غ غ غ غ

جمله ها خوانده شوند:

شقیقه در غلبیل گندم انداخت . شقیقه گندم
را غلبیل کرد . پدر شقیقه گندم را آرد کرد .

کلمه ها خوانده و نوشته شوند:

مرغ

قتغ

بغلان

* غلبیل تلفظ عامیانه غریبال است .

به کمک کلمه های تکراری کلمه های نو خوانده شوند :

روشن	دوست	بال	داش
روغن	دوغ	باغ	داغ

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

- آش داغ است .
- کاکا باغ انار دارد .
- دوغ مزه دارد .
- آش روغن دارد .

کلمه ها در جمله به کار برده شوند :

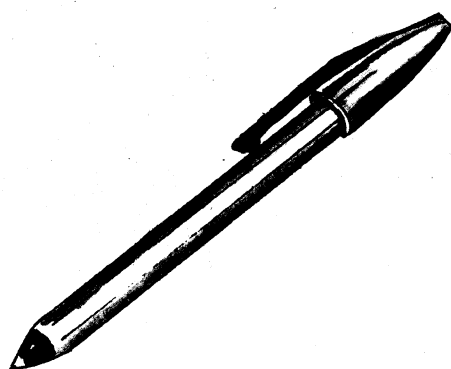
_____ داغ

_____ باغ

_____ دوغ

_____ روغن

نام رسم گفته شود ؟ حرف [و] تلفظ شود :

قلم خودکار

و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

سبز

خوش

خوشرنگ

قلم خودکار

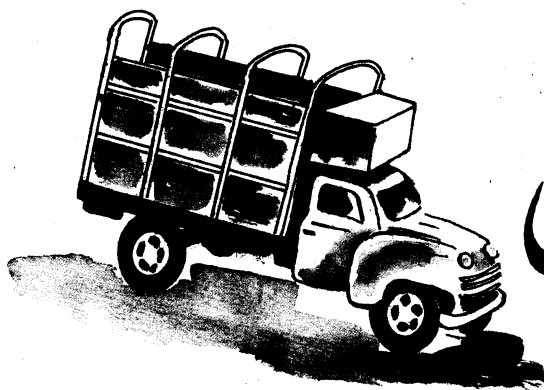
شفیقه قلم خودکار دارد . قلم خودکار شفیقه خوشرنگ است . قلم خودکار شفیقه رنگ سبز دارد . شفیقه قلم سبز را خوش دارد .

به ترکیب کلمه ها توجه شود :

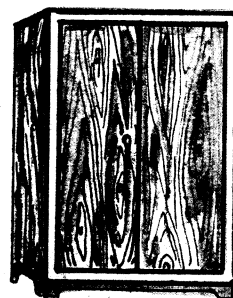
خوش	مزه
خوشمزه	

خود	رنگ
خودرنگ	

نامهای رسمها گفته شوند ؟ حرف [ی] تلفظ شود :

ی

لاری

الماری

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

نجار الماری میسازد .

لالا موتر لاری دارد .

به ترکیب کلمه ها توجه شود :

زردی

نازی

نجاری

سبزی

ی

زرد

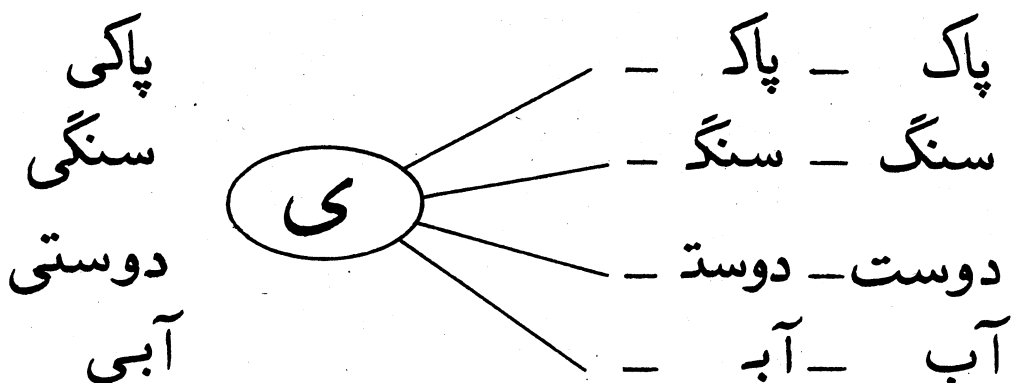
ناز

نجار

سبز

به ترکیب کلمه ها توجه شود ؟ کلمه های نو خوانده شوند :

کلمه ها و جمله ها به کمک معلم خوانده و نوشته شوند :

پالک

دکان

تخم

- نازی زردی تخم را خوش دلرد .
- اشرف در دکان نجاری کار میکند .
- سبزی پالک خوشمزه است .
- اسما دستمال آبی دارد .

املا گفته شود :

نازی زردی تخم را خوش دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ه/ها] تلفظ شود:

هلیکوپتر

ه ه

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

موترک

سامان

شهلا

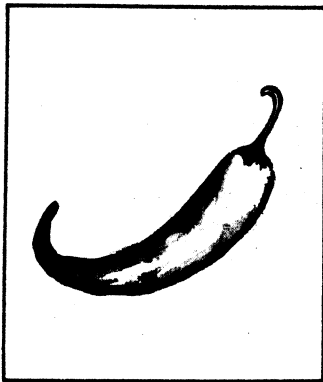
هادی

هادی و شهلا سامان بازی دارند . هادی
هلیکوپتر و شهلا موترک دارد . هادی و شهلا
با سامان بازی خود بازی میکنند .

املا گفته شود:

هادی و شهلا سامان بازی دارند .

نامهای رسمها گفته شوند ؛ حرف [چ / چ] تلفظ شود :

مرچ

چ

چ

چشم

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

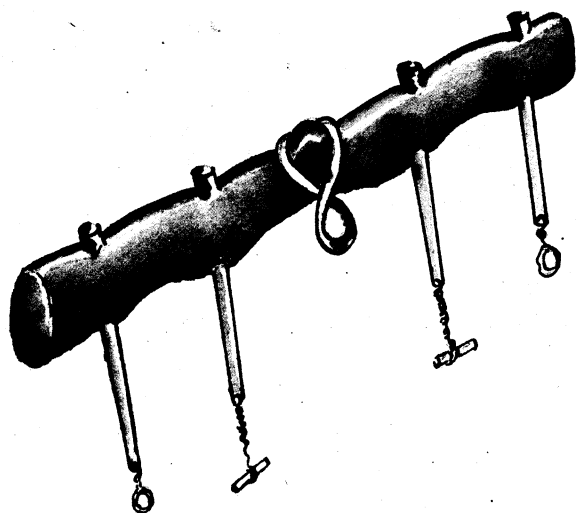
نازو چشم خود را پاک کرد .
 نازو چشم خود را با دستمال پاک کرد .
 آتش مرچ نداشت .
 نازو در آتش مرچ انداخت .

کلمه ها در جمله به کار برده شوند :

چشم

مرچ

نام رسم گفته شود ؟ حرف [ی] تلفظ شود :

یوغ

ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

چی

یاد

ساختن

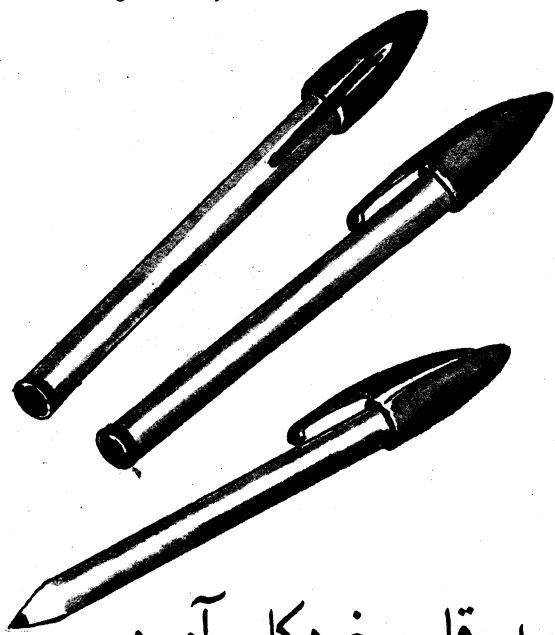
یونس

یونس یوغ ساخت . یونس ساختن یوغ
را یاد دارد . یونس با یوغ کار کرد .

جمله ها / سوالها و جوابها خوانده و نوشته شوند ؟ به علامت آخر آنها توجه شود :

یونس چی ساخت ؟ یونس یوغ ساخت .
یونس با چی کار کرد ؟ یونس با یوغ کار کرد .

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

سه	سه
که	که

نازی که بازار رفت سه قلم خودکار آورد .
 نجار سه میز ساخت .

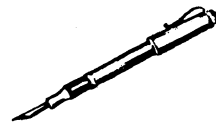
به رسمها توجه شود ؟ جایهای خالی با کلمه های مناسب پر شوند . به نمونه توجه شود :

دسته
تیل
رنگ
آب

آب دارد .

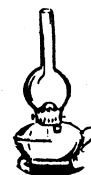
درد دارد .

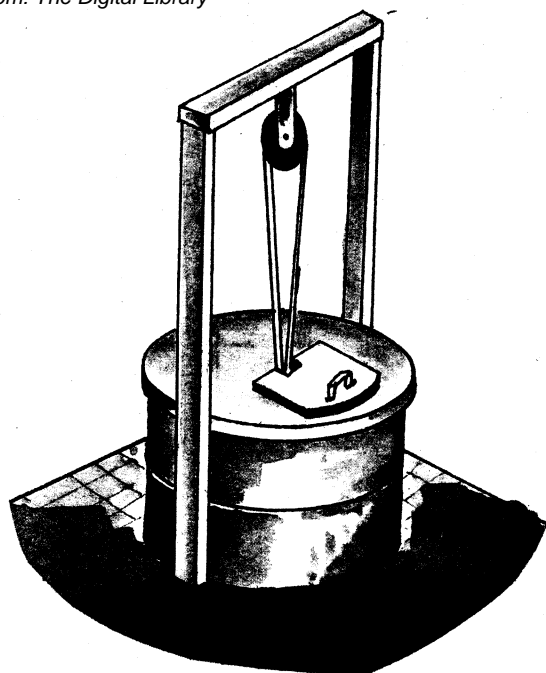

درد دارد .

درد دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ه] تلفظ شود:

چاه
ه

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند:

شاه ولی نگاه دایم پت میشود

شاه ولی از چاه آب آورد . شاه ولی چاه را
پاک نگاه میکند . شاه ولی سر چاه را دایم
پت میکند . سر چاه که پت باشد ، آب
آن پاک نگاه میشود .

در کلمه [چاه] حرف [چ] به [م] تبدیل شود و کلمه نو ساخته شود:

م	ا	ه
ماه		

چ	ا	ه
چاه		

نام رسم گفته شود ؛ حرف [و] تلفظ شود :

بوت

و

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

سیاه

بوتش

نوریه

بوت

نوریه بوت پاک را خوش دارد ؛ نوریه بوتش را
دایم پاک نگاه میکند . نوریه بوتش را
دایم با رنگ سیاه رنگ میکند .

حرفهای نخستین کلمه ها به یکی از حرفهای داخل چوکات تبدیل شود . به نمونه توجه شود :

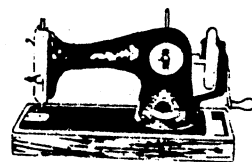
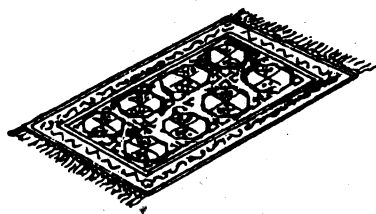
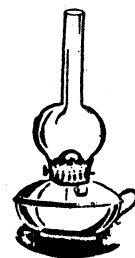
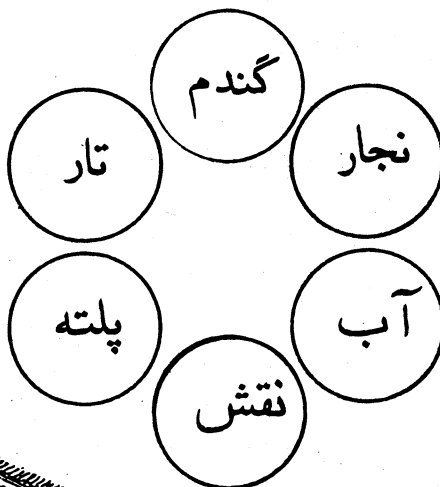
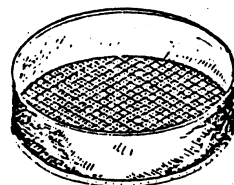
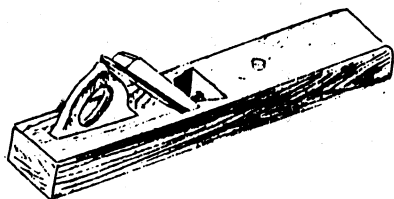
ق	ر	ت	چ	خ	ز	ر
---	---	---	---	---	---	---

<u>ماه</u>	<u>رنگ</u>	<u>دایم</u>	<u>پاک</u>	<u>بوت</u>
_____	_____	_____	_____	<u>توت</u>

برای هر کلمه یک جمله ساخته / نوشته شود ؟ معلم به شاگردان کمک کند :

- توت . _____
- خاک . _____
- زنگ . _____
- راه . _____

کدام کلمه ها و رسمها با یکدیگر ارتباط دارند ؟

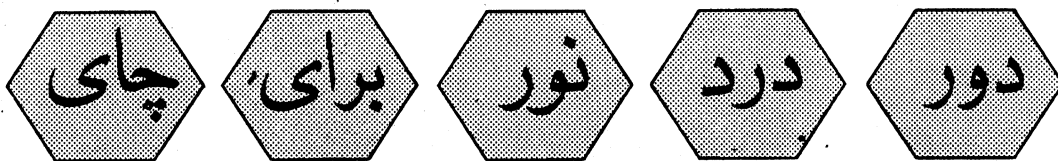

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ی] تلفظ شود :

پای
ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

کاکا از راه دور آمد . پانی کاکا درد
داشت . نور برای کاکا چای داد . کاکا
را چای مزه داد .

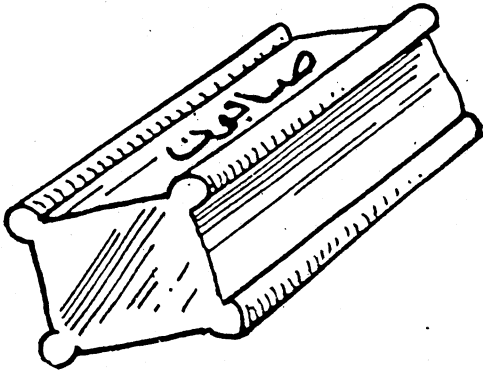
املا گفته شود :

نور کالای پاک را خوش دارد ،

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ص / ص] تلفظ شود :

صابون

ص ص

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

صابون صادق صدف اصل

صادق برای صدف صابون اصل آورد .
صابون اصل کالا را پاک میکند . صدف با
صابون اصل کالا شست .

دقت شود :

خلاص

خ لا ص

حرفها خوانده شوند؟ از ترکیب آنها، مثل نمونه، کلمه های نو ساخته شوند، معلم به شاگردان کمک کند:

د	ا	س س	ش ش	و
ک ک	ت ت	ج ج	ر	ص ص
م م	ب ب	آ	ز	گ گ
خ خ	پ پ	ل ل	ی ی	ف ف
ق ق	ظ ظ	ه ه	چ چ	ن ن

نام					
-----	--	--	--	--	--

کلمه هایی که در تمرین بالا از ترکیب حرفها ساخته شده اند، در جمله به کار برده شوند. به نمونه توجه شود:

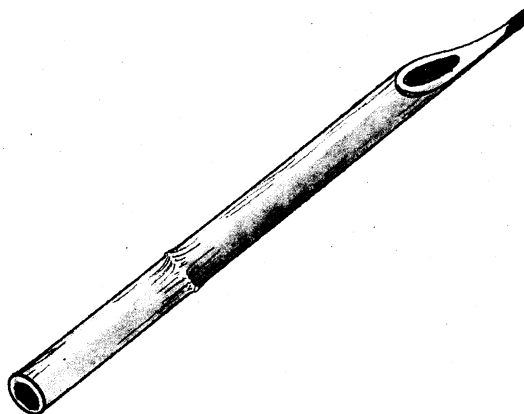
• نام من صدف است

• _____

• _____

• _____

نام رسم گفته شود :

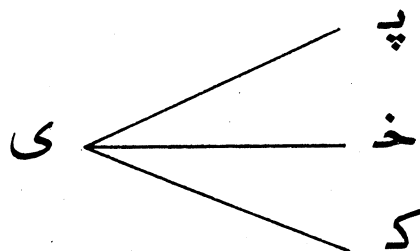
نی
ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

نی   بریالی   روکی   مشق

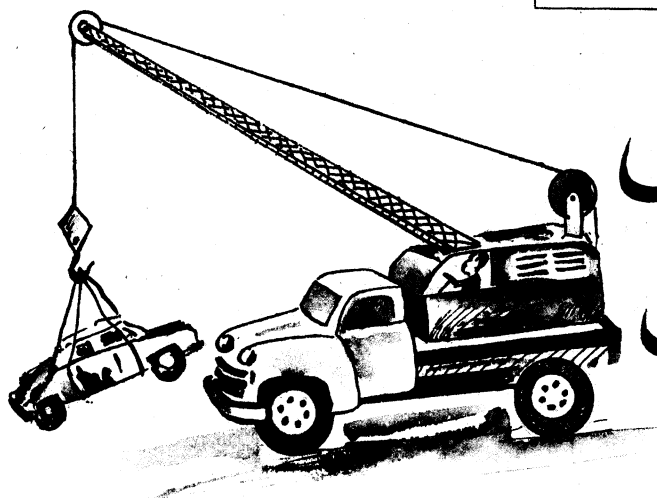
بریالی از نی قلم ساخت . بریالی قلم نی
را به روکی داد . روکی از بریالی تشکر کرد .
روکی مشق کردن را خوش دارد .

حرف [ی] با حرفهای [پ، خ، ک] ترکیب و کلمه های نو ساخته شوند . به نمونه توجه شود :

پی

نام رسم گفته شود؟ حرف [ث/ث] تلفظ شود:

جرثقیل

ث ث

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

گرم

زیاد

ثاقب

ثاقب جرثقیل دارد. ثاقب با جرثقیل کار کرد. ثاقب با جرثقیل زیاد کار کرد. ثاقب که کار را خلاص کرد، خود را با آب گرم و صابون شست.

کلمه ها خوانده و نوشته شوند؟ به املائی آنها دقت شود:

ثاقب

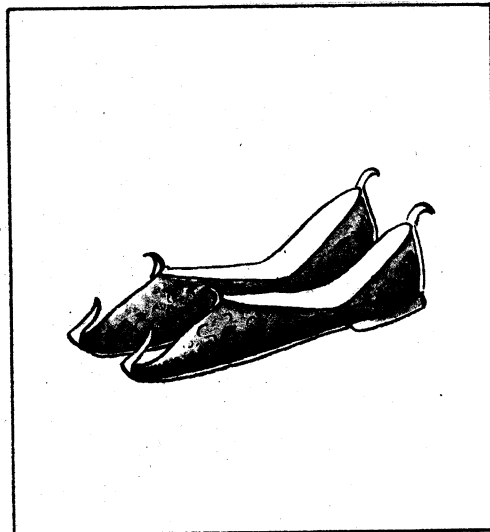
صابر

ساخت

نامهای رسمها گفته شوند :

خیمه

پیزار

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

میدان

زینب

زینب پیزار دارد .

آن خیمه در میدان است .

به ترکیب کلمه ها توجه شود :

ج	واب
جواب	

ث	واب
ثواب	

ن	واب
نواب	

حج کردن

ح ح

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند:

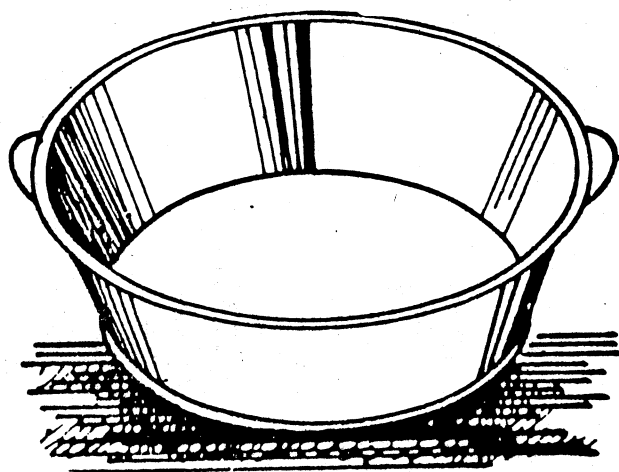
کردن حاجی خرما آب زمزم

حج کردن ثواب دارد . ثاقب که حج کرد ، حاجی شد . حاجی ثاقب خرما و آب زمزم آورد .

املا گفته شود:

حج کردن ثواب دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ط] تلفظ شود :

طشت

ط

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

یک

سطل

تشکر

طاهره

طاهر

طاهر از بازار طشت آورد . طاهره از
طاهر تشکر کرد . طاهره با سطل در طشت
آب پاک انداخت . طاهره در طشت یک سطل
آب انداخت .

کلمه ها خوانده و نوشته شوند؟ به املاي آنها دقت شود :

سطل	ستار	طشت	توت
-----	------	-----	-----

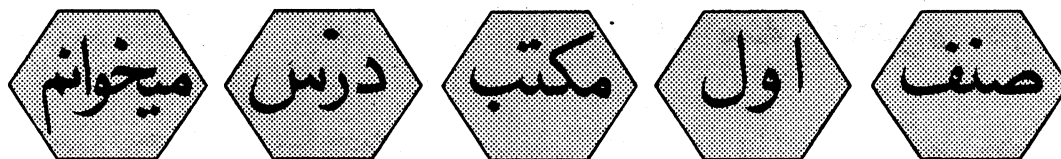

از هجا ها کلمه های نو ساخته شود . به نمونه توجه شود :

ص	دا	رو	ث	جی	حا
کی	لا	واب	با	زار	پی
ره	کا	ا	ج	ما	خر

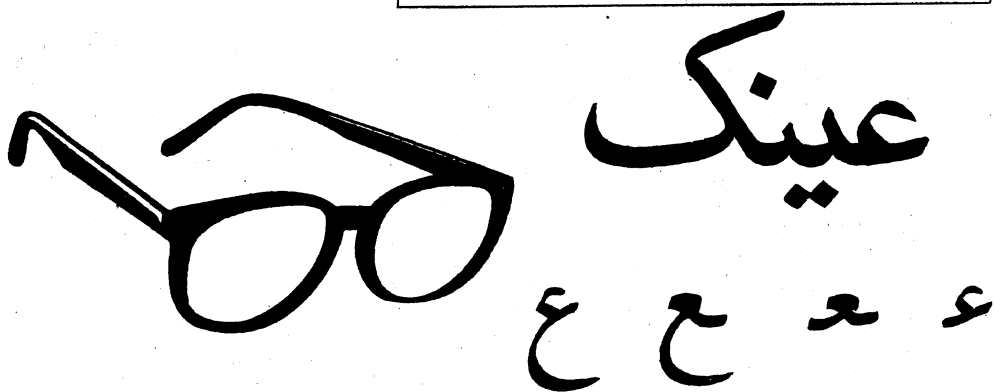
					اره

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند ؟ شاگردان کوشش کنند به جای نام زینب نام خود را بنویسند :

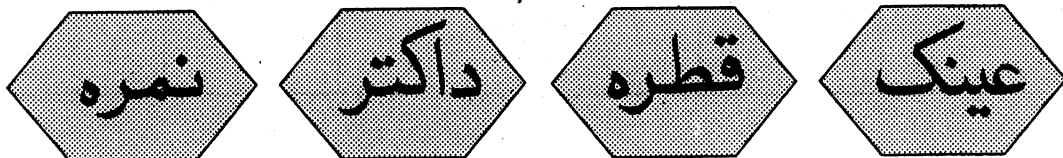

نام من زینب است . من در صنف
اول مکتب درس میخوانم . من مکتب
خود را دوست دارم .

نام رسم گفته شود؛ حرف [ع ع ع] تلفظ شود:

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

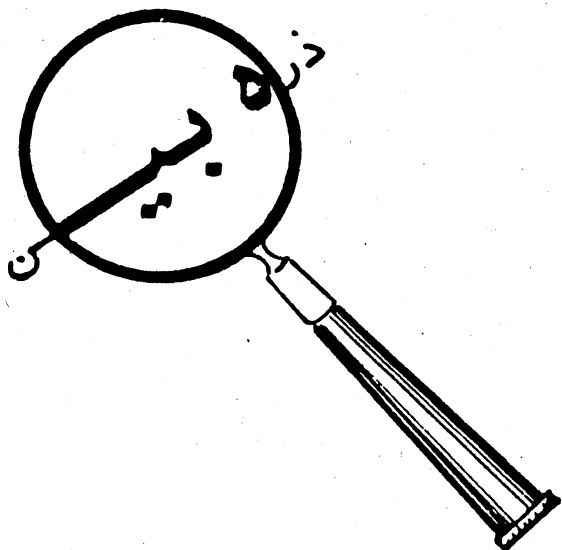

چشم بابا درد داشت . داکتر به بابا دوا و
عینک داد . بابا دوا را روز سه قطره در
چشم خود انداخت . بابا عینک را به چشم خود
ماند . عینک بابا نمره دار است .

کلمه ها خوانده و نوشته شوند:

شمع
نعناع

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ذ] تلفظ شود . اگر شاگردان رسم را نشاناسند ، معلم به آنها کمک کند :

ذره بین

ذ

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

ذاکر

کاغذ

ذره بین

ذاکر ذره بین دارد .

ذاکر کاغذ دارد .

ذاکر ذره بین و کاغذ دارد .

به تغییر کلمه ها توجه شود :

ذره
دره

ذره بین
ذره

عبارتها خوانده شوند؟ به املاي آنها توجه شود:

دوای بابا

سید انار

خانه خود

پلته لمپه

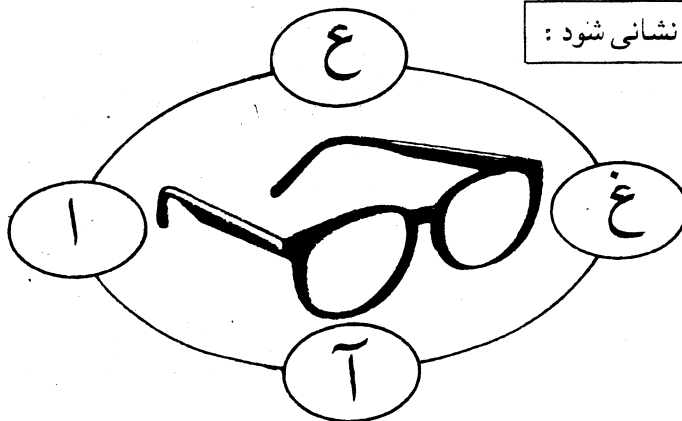
فواره آب

دروازه خانه

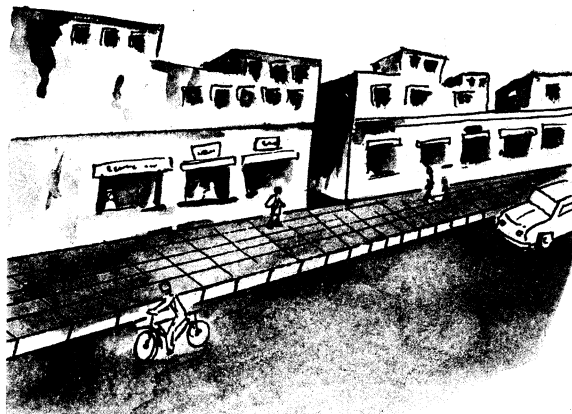
جمله ها خوانده و نوشته شوند:

- کمال دروازه خانه را باز کرد.
- کمال نل فواره آب را باز کرد.
- کمال در لمپه پلته اصل انداخت.
- کمال لمپه را در خانه خود روشن کرد.

حرف اول نام رسم نشانی شود:

کلمه [پیاده رو] گفته شود ؟ حرف [و] تلفظ شود :

پیاده رو و

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

برو سودا بیار نرو مگر خطر

طاہر بہ اکرم گفت برو سودا. بیار. مگر در
سرک نرو کہ خطر دارد. در پیاده رو برو.

جواب سوال با استفاده از متن نوشته شود :

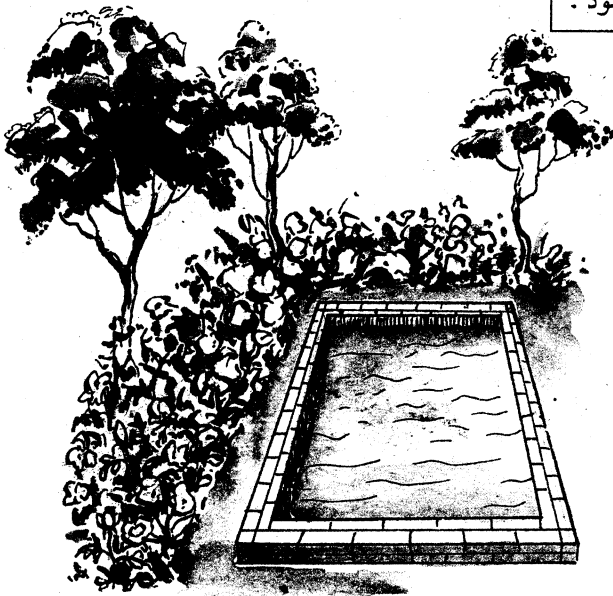
طاہر بہ اکرم چی گفت ؟

نام رسم گفته شود ؟ حرف [ض / ض] تلفظ شود :

حوض

ض ض

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

میگیرد

پر

افضل

حوض

افضل حوض را آب پر کرد . افضل
حوض را دایم پاک نگاه میکند : افضل از
آب حوض برای آب دادن گلهای و درختها
کار میگیرد .

توجه شود که با حذف کردن [ا] از کلمه [افضل] کلمه [فضل] ساخته شده است :

افضل فضل

ضد هر کلمه نوشته شود . به نمونه توجه شود :

	روشن
	کج
	پاک
	سیاه

بسته	باز
	اصل
	زیاد
	سخت

کلمه ها و جمله خوانده و نوشته شوند ؟ توجه شود که تغییر تلفظ معنای کلمه ها را تغییر میدهد :

کند   پر   دور

کارد کند است .   فضل از درخت انار کند .

پروانه پر دارد .   فضل حوض را آب پر کرد .

دور حوض گل دارد .   بابا از راه دور آمد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ظ] تلفظ شود:

ظرفها ظ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

خشک

تکه

نظافت

نظیفه

نظیفه ظرفها را با صابون شست . نظیفه
که ظرفها را شست ، آنها را با تکه پاک خشک
کرد . نظیفه نظافت را خوش دارد .

جمله خوانده شود؟ کوشش شود که به جای نام نظیفه نامهای دیگر نوشته شود:

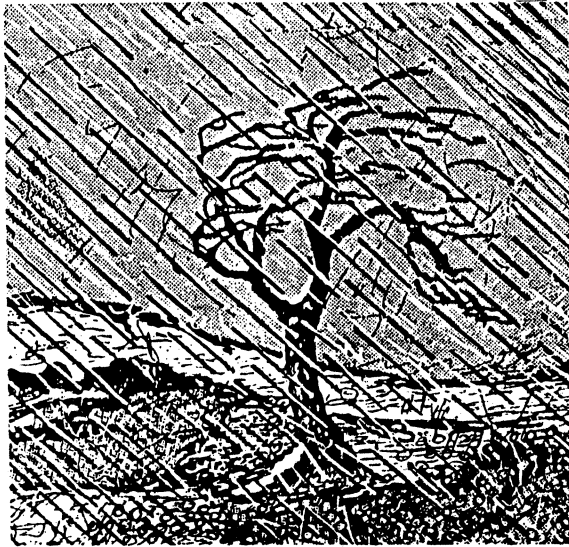
نظیفه ظرفها را با صابون شست .

نام رسم گفته شود ؟ حرف [ژ] تلفظ شود :

ژاله

ژ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

پژمرده

ضرر

میبارد

ژاله

ژاله میبارد . ژاله برای گلهای و درختها ضرر دارد . ژاله گلهای و درختها را پژمرده میسازد .

جوابهای سوالها نوشته شوند ؟ به نمونه توجه شود :

ژاله میبارد .	چی میبارد ؟
	ژاله برای چی ضرر دارد ؟
	ژاله چی را پژمرده میسازد ؟

حرفها ترکیب شوند؟ به نمونه توجه شود:

م	ا	له

خ	ا	له

ژ	ا	له
ژاله		

کدام کلمه ها با یکدیگر ارتباط دارند؟

اره   گندم   ذره بین

رنگ

آب

تار

نجار

داس

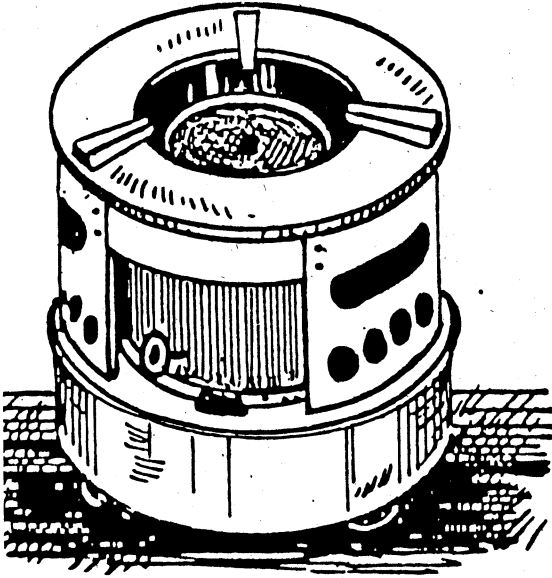
قلم

آبدان

عینک

ماشین

نام رسم گفته شود؟ حرف [ا] تلفظ شود:

اشتوپ

ا

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند؟ متن املا گفته شود:

خوب

خرید

امروز

احسان

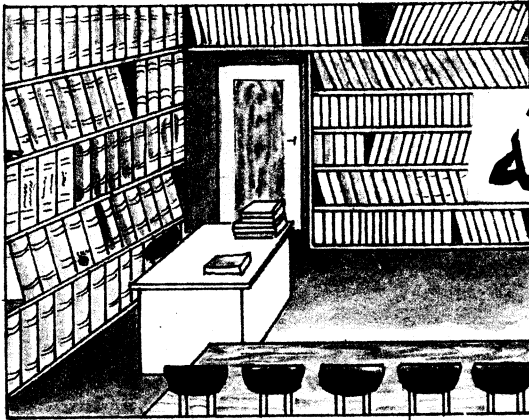
احسان امروز اشتوپ خرید. اشتوپ احسان
خوب کار میکند.

کلمه ها خوانده و نوشته شوند؟ در جمله به کار برده شوند:

اجازه

املا

در تصویر چی دیده میشود؟

تأسیس کتابخانه

ع

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

تأثیر

شاگردان

کتاب

کتابخانه

تأسیس

امروز در مکتب ما یک کتابخانه تأسیس شد .
در کتابخانه مکتب ما کتاب زیاد است . تأسیس
کتابخانه بر شاگردان تأثیر خوب میکند .

مشق شود :

تأثیر

تأسیس

ع

کلمه ها به کمک معلم خوانده شوند ؛ به املای آنها توجه شود :

می آید	می آورد	می اندازد
--------	---------	-----------

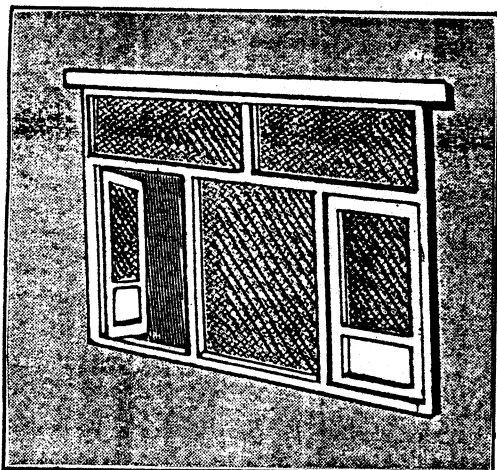
مشق شود :

می آید
می آورد
می اندازد

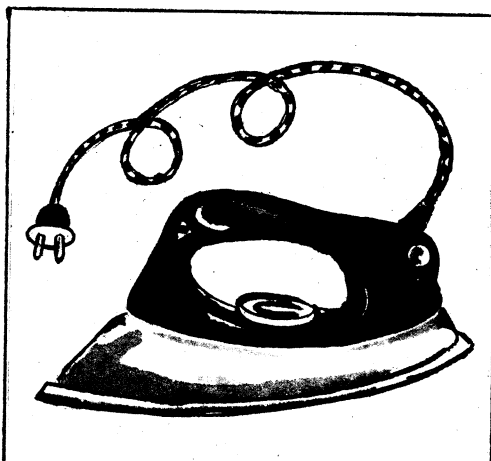
جمله ها خوانده و نوشته شوند :

- فضل از کتابخانه می آید .
- فضل از کتابخانه کتاب می آورد .
- فضل در آبدان آب می اندازد .

نامهای رسمها گفته شوند ؟ حرف [ا] تلفظ شود :

ارسی

اتو

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

- فضل اتو کرد .
- خانه ارسی دارد .

جوابهای سوالها نوشته شوند :

- کی اتو کرد ؟
- فضل چی کرد ؟
- چی ارسی دارد ؟

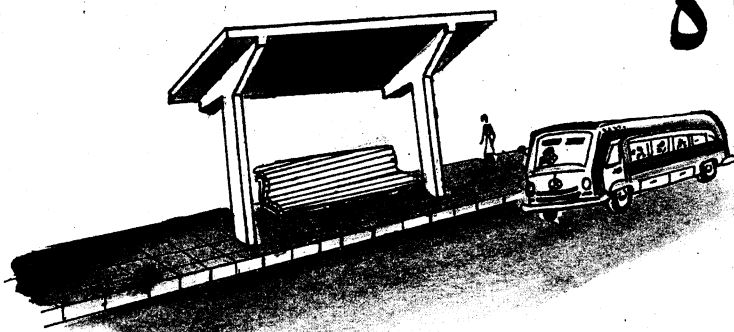

نام رسم گفته شود ؟ در باره آن گپ زده شود :

ایستگاه ای

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

می‌رود

ایستاده

ایستگاه

این

این موتر در ایستگاه ایستاده میشود. نظیفه
به ایستگاه می‌آید. نظیفه با موتر مکتب می‌رود.

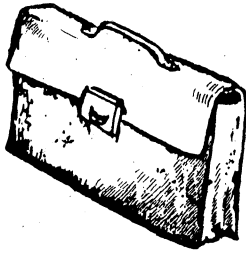
کلمه ها خوانده شوند ؟ در جمله به کار برده شوند :

این

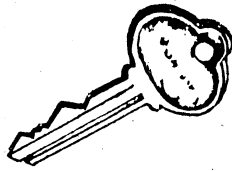
ایستگاه

ایستاده

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود ؟ معلم به شاگردان کمک کند :

_____

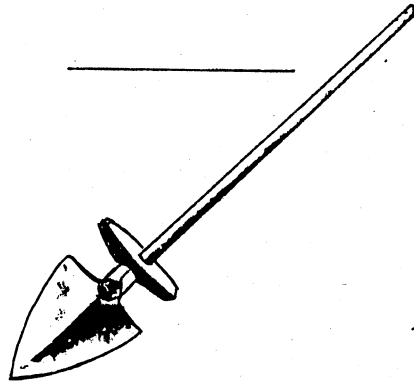
_____

_____

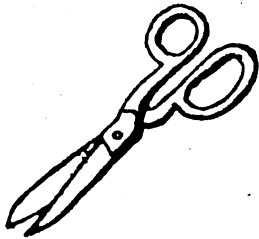
_____

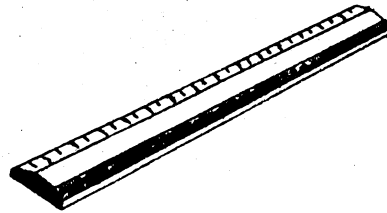
_____

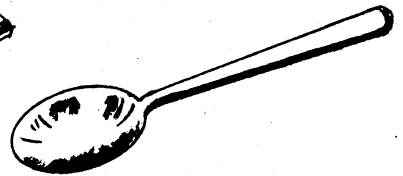
_____

_____

_____

_____

کلمه ها خوانده شوند ؟ به تلفظ حرفهای آخر آنها توجه شود :

که
سه

پلته	روزه
لمپه	مزه

راه
چاه

حرفها تلفظ شوند ؟ نامهای آنها خوانده و نوشته شوند :

آ آ	الف مد ا	ب بی ب	پ پی پ	ت تی ت
ث ث	ج جیم ج	چ چی چ	ح حی ح	خ خی خ
د د	ذ ذال ذ	ر ری ر	ز زی ز	ژ ژ ژ
س سین س	ش شین ش	ص صاد ص	ض ضاه ض	ط طوی ط
ظ ظوی ظ	ع عین ع	غ غین غ	ف ف ف	ق قاف ق
ک کاف ک	گ گاف گ	ل لام ل	م میم م	ن نون ن
و واو و	ه هی ه	ء همزه تأسیس	ی ی ی	

کلمه های هر دو قطار یک سان خوانده شوند ؟ معلم به شاگردان بفهماند که املاي کلمه های قطار دوم درست است :

موسا	ليلا	مرتضا
موسى	ليلی	مرتضى

ی

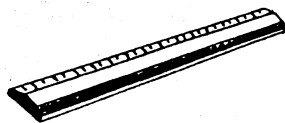
جمله ها خوانده و نوشته شوند :

• خرید

مرتضى

• خرید

ليلی

• خرید

موسى

در جایهای خالی جمله ها نامهای مختلف نوشته شوند :

• قلم خودرنگ خرید _____

• قلم پینسل خرید _____

• خطکش خرید _____

متن خوانده شود ؛ به خاطر تمام شدن کتاب به شاگردان تبریک گفته شود :

به صنف دوم میرویم

ما بسیار خوش استیم که درسهای صنف اول را خلاص کردیم و به صنف دوم میرویم . خدا را شکر میکنیم که خواندن و نوشتن را یاد گرفته ایم . حالا ما کتابهای مکتب ، مجله ها و قصه ها را خوانده میتوانیم . ما میتوانیم که به دوستان خود خط نوشته کنیم . ما از معلم خود تشکر میکنیم که این چیزها را به ما یاد داده است .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**